Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250 (212) 227-5251

РІК LXXXVI. Ч. 44. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 27-го ЛЮТОГО 1979 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. TUESDAY, FEBRUARY 27, 1979 No. 44. VOL. LXXXVI.

Понад 30 американських законодавців відзначили роковини Української Державности

Вашінґтон. — Чотири сенатори і 29 членів Палати Репрезентантів ЗСА виступили з промовами в обидвох палатах Капітолю в тижні від 18-го до 24-го січня ц.р. з нагоди 61-их роковин відновлення Української Державности й 60-их роковин Акту Соборности. Їхні промови, деякі з документальними додатками, були опубліковані в „Конгресовому Рекорді", який є точним переданням дебат в Конгресі ЗСА.

Крім наголошення важливости дат 22-го січня 1918 і 1919 років та їх значіння для українського та інших свободолюбних народів, які борються за здійснення ідеалів волі й незалежности, американські законодавці відкликались на сучасний етап боротьби в Україні, засуджуючи совєтський уряд за порушення людських і національних прав.

Серед законодавців, які виголосили промови, що їх опублікував „Конгресовий Рекорд", були: сенатори Джон Гайнц III (Па.), Гаррісон Вілліямс (Н.Дж.), Роберт Дол (Кан.) і Генрі Джексон (Ваш.) та конгресмени Джон Ровдс (Аріз.), Джозеф Аддаббо (Н.Й.), Джеймс Фльоріо (Н.Дж.), Вілліям Брумфілд (Міч.), Мілтон Янґ (Півн. Дак.), Річард Оттінджер (Н.Й.), Даніель Флад (Па.), Едвард Дервінскі (Ілл.), Гамільтон Фіш (Н.Й.), Джеймс Бленчард (Міч.), Норман Лент (Н.Й.), Адам Бенджамін (Інд.), Фернанд Ст. Джермейн (Р.І.), Франк Гортон (Н.Й.), Едвард Паттен (Н. Дж.), Білл Янґ (Фла.) Джон Моуклі (Масс.), Едвін Форсайт (Н.Дж.), Маттю МекГю (Н.Й.), Беррі Ґолдвотер, мол. (Каліф.), Джеймс Генлі (Н.Й.), Вілліям Гюз (Н. Дж.), Реймонд Ледерер (Па.), Вілліям Ґрін (Н.Й.), Пітер Родіно (Н. Дж.), Браєн Донеллі (Масс.), Лусіен Недзі (Міч.), Пітер Пайзер (Н. Й.), Сільвіо Конте (Масс.).

Багата виставка дереворитів Я. Гніздовського в Ню Йорку

Ню Йорк, Н.Й. — Тут, при 663 П'ята евеню, з рамени Товариства Американських Мистців, проходить виставка мистецьких праць відомого мистця Якова Гніздовського, відкриття якої відбулося 3-го лютого; триватиме вона до 3-го березня. На виставці п.н. „Дереворити 70-их років", на якій знаходиться 74 дереворити, висвітлюватимуть фільм Славка Новицького п.н. „Вівці в дереві".

На чорно-білій обкладинці каталогу з переліком дереворитів, які є на виставці, включно з поясненнями до них, що їх подав Я. Гніздовський, надруковано й його біографію, включно з мистецькою кар'єрою, а також інформується, що постійна колекція його дереворитів знаходиться у Музеї Мистецтва в Бостоні, Кліввленді і Філядельфії, як також в Нюйоркській публічній бібліотеці, Конгресовій Бібліотеці та в Білому Домі у Вашінґтоні, Д.К., Гант Інституті для Ботанічної Документації і Піттсбурґу та Вінніпезькій Галерії Мистецтва. Згадано також, що Я. Гніздовського дереворитні ілюстрації прикрашують „Поеми Джона Кітса" 1964, „Поеми Самуеля Колріджа", 1967, в книжці „Стежки в Центральному Парку", „Фльора екзотіка", 1972, і „Поеми Томаса Гарді", що їх опублікує Т-во Фоліо цієї весни в Лондоні.

Ксеня Турко поінформувала про українську мову в державних школах в Едмонтоні

Під час відвідин редакції „Свободи" (зліва): п. Зиновій Квіт, п-і Ксеня Турко і ред. Євген Федоренко.

Джерзі Сити, Н.Дж. (Є. Ф-ко). — „Плекаймо і вивчаймо українську мову, бо як не збережемо мови, то не збережемо своєї ідентичности" — заявила Ксеня Турко, упорядник українських підручників для початкових кляс і бувший директор програми вивчення української мови в державних школах Едмонтону, Канада, в розмові з редактором „Свободи". Вона мала також розмову з головним секретарем УНСоюзу Володимиром Соханом. Разом із нею відвідав редакцію „Свободи" п. Зиновій Квіт (з університету Пенсильванії).

У дальшій розмові п-і Турко поінформувала про те, що в 1953 році, коли вона переїхала до Едмонтону, в жадній державній школі не викладали української мови. Тепер в Едмонтоні в тринадцятьох державних школах навчають української мови. Біля 700 учнів (не включаючи дітей в дитячих садочках) у різних клясах вивчають українську мову. В деяких інших містах уведено українську мову та робляться заходи, щоб впровадити українську мову в державних школах по різних містах провінції Альберти.

У двомовних державних

(Закінчення на стор. 5)

РЕД. ЯРОСЛАВ ГАЙВАС ВКЛЮЧАЄТЬСЯ В ПРАЦЮ ДЦ УНР В ЕКЗИЛІ

Філядельфія, Па. — Газета „Америка" у числі з 13-го лютого ц.р. інформує, що відомий політичний і громадський діяч, редактор і співробітник багатьох газет Ярослав Гайвас, погодився обняти керівництво інформативно-пресової служби Державного Центру Української Народної Республіки в екзилі і 15-го березня мавби перейняти свої обов'язки.

У зв'язку з потребою поширити діяльність пресово-інформативної ділянки в ДЦ, речники цього Центру звернулися з проханням до ред. Я. Гайваса прийняти керівництво цієї служби, нащо він дав свою згоду.

МІЖНАРОДНИХ ПРОБЛЕМ НЕ МОЖНА РОЗВ'ЯЗАТИ „НАДТО СПРОЩЕНИМИ МЕТОДАМИ" — ЗАЯВЛЯЄ ПРЕЗИДЕНТ КАРТЕР

Президент Джіммі Картер

Вашінґтон. — Промовляючи минулого четверга, 22-го лютого, на дводенній конференції редакторів американських газет і журналів, як теж представників телевізійних сіток і радіостанцій, яка відбулася в Державному департаменті, президент Джіммі Картер заявив, що міжнародних проблем, як наприклад, кризу в Ірані та війну в Індокитаї, не можна розв'язати „надто спрощеними методами", ані навіть їх пропонувати, бо такий підхід може довести до неефективних, невідповідних або навіть небезпечних акцій.

Як вказують спостерігачі, Президент у цей спосіб відповів тим критикам, які вважають, що його уряд повинен в закордонній політиці поступати „з більшою рішучістю" і вважають, що нерішучість Білого Дому частинно причинилася до повалення влади іранського шаха Мохаммеда Різи Паглеві і створила „пригожу атмосферу" для війни між В'єтнамом і Кабоджею та нападу комуністичного Китаю на В'єтнам.

Виступаючи перед біля 300 представниками американських засобів масової інформації, президент Картер твердив, що жадний уряд не може розглядати закордонних справ „тільки в чорних і білих красках", бо в реальному світі „різні проблеми мають різні відтінки". Він рівнож заявив, що населення ЗСА мусить перестати інтерпретувати всі зміни в інших країнах як „некорисні для інтересів Америки, а корисні для наших ворогів".

Щодо конфлікту в Індокитаї, то Президент зазначив, що Америка зацікавлена якнайшвидшим припиненням воєнних акцій, відтягненням всіх збройних сил із територій інших країн, тобто китайських із В'єтнаму, а в'єтнамських із Камбоджі, додаючи, що „Америка не плянує вмішуватися в конфлікти між азійськими комуністичними державами." Він підкреслив, що ЗСА мають напоготівлі збройні сили, які вжиють, якщо було б конечно потрібно, але надіється, що така потреба ніколи не виникне.

Відповідаючи на запити відносно ситуації на Близькому Сході, президент Картер висловив надію, що незабаром таки дійде до остаточного замирення між Єгиптом та Ізраїлем, точніше, до підписання мирового договору. Він відкинув твердження деяких спостерігачів, які думають, що Америка хоче перетворити Єгипет „у жандарма Близького Сходу", з уваги на непевність відносно майбутности Ірану, але признав, що після єгипетсько-ізраїльського замирення Каїр матиме змогу присвятити більше уваги полагодженню непорозумінь між різними країнами того обширу.

Упадок режиму шаха Різи Паглеві спонукав його звернутися до Конгресу в справі збільшення військової допомоги деяким країнам Близького Сходу, — сказав Президент, — але підкреслив, що Єгипет та інші держави не одержать аж такої великої допомоги, якої домагаються.

Повертаючись кількакратно до тези, що міжнародних проблем не можна розв'язати надто спрощеними методами, президент Картер твердив, що звичайно під час війни, в якій Америка бере безпосередню участь, Білому Домові легко здобути підтримку цілого американського народу, але набагато тяжче приходиться це тому президентові ЗСА, який бажає причинитися до замирення між іншими країнами світу.

Щодо ситуації в Ірані, то треба брати під увагу, що там відіграють ролю „економічні, політичні та релігійні фактори", а це вимагає „добре обдуманої реакції" з боку ЗСА, а не нібито рішучих, але дійсно необдуманих кроків. Подібно висловився Президент про конфлікт в Індокитаї, де ворожнеча між сусідніми країнами триває століттями, і тому, на думку Президента, треба добре призадуматися, заки робити будь-які рішення.

Совєтська преса продовжує критикувати Тенґ Гсіао-пінґа і американських „яструбів"

Москва. — Совєтське пресове аґентство ТАСС продовжує „забезпечувати" совєтську пресу антикитайськими і антиамериканськими пропаґандивними матеріялами пов'язаними з недавніми відвідинами у З'єднаних Стейтах Америки заступника прем'єр-міністра Китайської Народної Республіки Тенґ Гсіао-пінґа, ідеї якого, — як пише „Радянська Україна" у числі з 10-го лютого ц. р., „припали до душі лише американським „яструбам" і представникам військовопромислового комплексу, але зустріла осуд з боку переважаючої маси американської громадськості".

У статті затитулованій „Нахабство і безцеремонність" совєтські пропаґандисти кажуть, що усі виступи Тенґа були підпорядковані одному — „наклепам на Радянський Союз й інші країни соціялістичної співдружності, підриві справи миру й безпеки народів, прагненню посилити міжнародну напруженість і форсувань гонки озброєнь". Відкликаючися на американського щоденника „Вашінґтон Повст", ТАСС стверджує, при допомозі цитати вирваної з контесту американської газети, що „одним з головних завдань китайського візитера, було поставити Вашінґтон в антирадянську упряжку".

У статті стверджується, що нинішні китайські лідери у своєму „антирадянізмі" пішли ще далі від Мао Тсе-тунґа, який підбурював свого часу до війни між ЗСА і СССР. Немов на хвилинку забуваючи, що якраз СССР у 1969 р. пропонував урядові ЗСА повести атомовий напад на Китай, совєтські пропаґандисти посуджують сьогодні за підбурювання до війни КНР і ЗСА. Вони кажуть, що китайський гість читав американцям лекції про те, яку їм проводити зовнішню політику, кажучи, що „розрядки не потрібно, що підготовлювана совєтсько-американська угода про обмеження стратегічної зброї

(Закінчення на стор. 6)

ВІЙНА У В'ЄТНАМІ У ПОВНОМУ РОЗГАРІ, СОВЄТИ РОЗПОЧАЛИ ДОСТАВУ ЗБРОЇ ПОВІТРЯНИМ ШЛЯХОМ

Банґкок, Тайлянд. — Війна між двома комуністичними державами Азії — Китайською Народною Республікою і комуністичним В'єтнамом, яка розпочалася в суботу, 17-го лютого ц.р., у повному розгарі. Вона, як твердять військові спостерігачі, набирає навіть на силі і може вже в будучому розгорнутися у велику війну в Індокитаю з участю інших держав, а в першу чергу Совєтського Союзу і З'єднаних Стейтів Америки, якщо їхні інтереси на цьому просторі будуть загрожені. Зрештою, про це недвозначно говорив у своєму виступі президент Джіммі Картер кажучи, що ЗСА є готові і кожночасно можуть активно виступити, якщо цього вимагатимуть інтереси Америки. Картер при тому повторив свою ранішу заяву, яку він склав в Атлянті, що ЗСА не будуть вмішуватися до непорозумінь двох азійських країн, але якщо наші приятелі будуть загрожені втручанням посторонніх сил, Америка не стоятиме із заложеними руками.

Совєтський Союз, згідно з інформаціями з Тайлянду мабуть почав доставу зброї для В'єтнаму повітряним шляхом. Чотири далекобіжні транспортові літаки совєтської воєнної фльоти, перелетівши почерез країни Південної Азії, привезли перші посилки совєтської зброї і амуніції, між ними автоматичні кріси, міномети, легку пересувну артилерію, ракети для нищення ворожих літаків, ба навіть легкі автомобілі, пристосовані до гірських місцевостей. Совєтські літаки мусіли приземлитися бодай в одній азійській країні, але покищо не відомо, де вони зупинялись.

В тому самому часі, кажуть політичні спостерігачі, до Ганою приїхала велика, правдоподібно військова делеґація СССР і численні дорадники. На пресовій конференції в Москві, однак, совєтські речники запевняли західніх кореспондентів, що Совєтський Союз не має наміру інтервеніювати у війні в В'єтнамі, принаймні до часу як війна ведеться в обмежених розмірах.

В міжчасі, кажуть аналітики, війна набирає на силі. Китайські військові сили вступили у провінцію Лянґ Сон і окружили місто тієї самої назви. Кружляють поголоски, що місто Лянґ Сон вже знаходиться в китайських руках. На північному відтинку фронту китайці захопили два опірні пункти і повною силою маршують долиною Червоної ріки, щоб злучитися з іншими китайськими з'єднаннями, які намагаються перетяти залізничні і сухопутні шляхи до Ганою. Як інформують, КНР збільшила свої збройні сили у В'єтнамі із 100 до 200,000 вояків. Деякі спостерігачі кажуть, що китайців у В'єтнамі є вже мабуть біля 300,000. Японські кореспонденти твердять, що китайське командування тримає величезні резерви вояків у другій, а то й третій лінії фронту, немов би в очікуванні на в'єтнамську протиатаку. З другої сторони деякі аналітики стверджують, що метою Китаю є відрізати в'єтнамські війська від Камбоджі і тим самим допомогти військам і партизанським частинам колишнього прем'єра Камбоджі Поль Пота розправитись з в'єтнамцями в середині країни. Загально припускають, що у Камбоджі знаходиться біля 100,000 в'єтнамських вояків, а загальне число в'єтнамської армії нараховується на 600,000 вояків. Цю цифру підтверджує також Лондонський Інститут для стратегічних студій, який недавно опублікував статистику про кількість збройних сил у світі.

З фронту надходять дуже суперечні інформації. Вони вказують на тимчасову перевагу китайтів, але не прозраджують їхньої справжньої мети.

Війна у В'єтнамі набирає міжнародного значення, обопільні обвинувачення продовжуються

Банґкок, Тайлянд. — Дев'ятиденна війна між двома комуністичними державами — Китайською Народною Республікою і В'єтнамом, тисячі вбитих й поранених, шумна пропаґанда ведена усіма засобами інформації, гострі дискусії в Раді Безпеки Організації Об'єднаних Націй, заяви секретаря скарбу З'єднаних Стейтів Америки Майкела Блументола в Пекіні, причинились до того, що війна у В'єтнамі набирає міжнародного значення і в цій сираві забирають голос держави, які досі тільки пасивно приглядались до небезпечного вогнища в Індокитаю.

В міжчасі обопільні обвинувачення двох воюючих сторін продовжуються з повною силою. Ганой приписує собі великі успіхи на фронтах, кажучи, що його війська досі забили понад 16,000 китайських вояків, знищили 160 танків та унешкідливили багато іншої зброї, зокрема тяжких гармат, збили понад 30 літаків тощо. Політичні спостерігачі в Банґкоку кажуть, що всі ці циферні дані в'єтнамців дуже перенаголошені і стверджують, що хоч Китай не подає втрат, то загально вважається, що в'єтнамські втрати є далеко більші від китайських.

Деякі інформації, як, наприклад, повідомлення Ганою про велику контрофензиву, не підверджені. Загально вважається, що багато в цих повідомленнях є пропаґандивного матеріялу.

Розглядаючи китайсько-в'єтнамський конфлікт, Рада Безпеки ОН не зуміла досі досягнути будь-якого порозуміння. Китай погоджується на те, щоб обидві країни відтягнули свої військові частини з чужих країн, тобто китайські з В'єтнаму і в'єтнамські з Камбоджі. Совєтський представник в Раді Безпеки ОН Міхаіл Харламов запротестував проти такої розв'язки, бо на його думку китайську агресію і в'єтнамську присутність в Камбоджі не можна трактувати однаково. Він вимагав „засудження китайських агресорів." Китайський амбасадор Чен Чу у поденервованні відповів, що представник СССР „образив КНР".

Секретар скарбу в уряді президента Картера Майкел Блументол повів дипломатичну атаку в Пекіні, перестерігаючи китайських керівників, що їхня інвазія на В'єтнам може змінити світову опінію проти них і сповільнити розвиток відновлених добрих відносин між КНР і ЗСА. Китайці натомість лагідно відповіли Блументолові кажучи, що війна проти В'єтнаму є „справедливою". Блументол, який перебуває в Китаю з офіційною візитою, репрезентуватиме уряд при відкритті амбасади ЗСА в Пекіні цього четверга, 1-го березня ц.р. і вестиме торговельні переговори з китайськими урядовими особами.

Продаж збіжжя СССР повинен бути зумовлений пошануванням прав людини — сказав сен. Юзик

Сен. Павло Юзик

Саскатун, Саск. — Уряд Канади повинен вимагати від совєтських властей пошанування прав людини та всіх гарантій Гельсінкських угод, пов'язуючи цю справу з продажем збіжжя Совєтському Союзові — заявив сенатор Павло Юзик тут в суботу, 11-го лютого, під час виступу в залі Сентенніял, як про це інформує місцевий щоденник „Стар-Фінікс".

Сен. Юзик, який був офіційним обсерватором з рамени канадського парляменту на конференції в Белграді, Югославія, весною 1978 року, уважає, що всі торговельні договори поміж СССР та Канадою та іншими країнами Заходу повинні бути зумовлені запевненнями совєтського уряду щодо пошанування основних прав людини, дозволу на виїзд з СССР тим особам, які бажають поєднатись з їхніми родинами на Заході тощо. Сен. Юзик твердив, що хоча Гельсінкські угоди може й не є зовсім сприятливі Совєтському Союзові, то все ж таки його уряд їх підписав і „нам слід настоювати на їх повному приміненні". Він зокрема наголошував дозвіл на еміґрацію з СССР по лінії поєднання родин.

„Ми повинні особливо цікавитись тою справою, бож ми перші її видвигнули", — твердив сен. Юзик, вказуючи на „тисячі подань", що їх внесли до канадського уряду громадяни, родини яких бажали б виїхати з СССР. Він скритикував засоби „тихої дипломатії", що її приміняє в цій справі міністер закордонних справ Канади Дон Джеймісон, називаючи її „неуспішною", бо за останні роки число осіб, які виїхали з СССР до Канади значно зменшилось. Тому т. зв. Канадська парляментарна група, що її очолює міністер праці Мартін О'Коннелл і яка включає членів всіх політичних партій, вимагає примінення „голосної дипломатії" і більшого натиску на уряд СССР в справі поєднання родин. На полагодження подань деякі родини чекають вже понад десять років, твердив сен. Юзик. Членів кількох родин совєтські власті називають „колишніми нацистськими коляборантами" хоча й не дають на це доказів, але в інших випадках вони зовсім ігнорують заходи в цій справі.

Переходячи до питання правозахисного руху в СССР, сен. Юзик заявив, що єдність поміж дисидентами різних національностей найбільше турбує Москву. Все ж таки найбільше терплять українці, бо в Україні найсильніше проявляються стремління до волі, демократії і незалежности. На місце ув'язнених членів Української групи сприяння Гельсінкським угодам прийшли нові люди, хоча й їх можливо чекає така сама доля. А це свідчить про глибоке закорінення правозахисного руху в Україні, заявив сен. Юзик

Національне питання — далі гостра проблема в УССР

Київ. — Київська „Радянська Україна" інформує про „подію-подій", про „врочисті" збори, які відбулись, 30-го січня ц. р., тут в київському Палаці культури „Україна", де зібрались „трудящі" з представниками партійних, совєтських, громадських організацій, щоб відзначити 325-річчя возз'єднання України з Росією. Поміж виступами партійних верховодів особливою „значимістю" відзначався виступ члена Політбюра ЦК КПСС і першого секретаря ЦК Компартії України В. В. Щербицького з доповіддю на тему: „Могутня сила віковічної дружби, монолітної єдности народів-братів". Підкреслюючи „розквіт" „Радянської" України, дружба якої з Росією є „запорукою нових успіхів у комуністичному будівництві", В. Щербицький проголосив декілька резолюцій, між якими деякі мають „особливе" значення. У цих резолюціях Щербицький закликав, щоб „виховувати у трудящих, особливо у молоді, нетерпимість до будь-яких національних і расових пересудів, непримиренність до проявів буржуазної ідеології, до будь-яких порушень нашої моралі". У наступній резолюції він обиняків, відкрито представив зборові присутніх „найгострішу ділянку" яка сьогодні існує в УССР, заявивши: „При цьому важливо враховувати, що національне питання — це одна з найгостріших ділянок сучасної ідеологічної боротьби. Намагаючись ослабити позиції світового соціялізму, внести розкол у ряди міжнародного комуністичного руху, імперіялісти роблять ставку на націоналізм, активізують підривну діяльність зарубіжних антирадянських центрів українських буржуазних націоналістів і сіоністів. Надто вже хотілося б їм укоренити демагогічні, націоналістичні ідейки у свідомість радянських людей, посіяти отруйне насіння розбрату між народами. Але марні ці силкування! Нікому й ніколи не вдастся похитнути монолітну єдність, віковічну дружбу російського і українського, всіх народів Батьківщини"! — заявив В. Щербицький.

Андропов обороняє соціялізм і совєтське правосуддя над дисидентами

Москва. — Пресове аґентство Ройтерса інформує, що шеф совєтського КҐБ Юрій Андропов, виступаючи на передмісті Москви із виборчою промовою, сильно обороняв існуючий в СССР соціялістичний лад і совєтське правосуддя над членами правозахідного руху і дисидентами, яке він назвав справедливим, демократичним і підтримуваним народом. Андропов, який є також повним членом Політбюра, заявив, що на Заході дуже часто представляють дисидентів, як оборонців прав людини, „але совєтські поліційні органи не давали і недаватимуть в майбутньому нікому права виступати проти соціялізму, за перемогу якого народи СССР поклали стільки жертв і вложили так багато праці", — заявив Андропов.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

РЕДАҐУЄ КОЛЕҐІЯ У СКЛАДІ (поазбучно):
Любов Коленська, Володимир Косик (тепер виконуючий обов'язки голови Колеґії), Володимир Левенець, Зенон Снилик, Василь Тершаковець і Євген Федоренко.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Нові клопоти Румунії

Московська ,,Правда'', орган Центрального Комітету КПСС, виступила недавно із сильною критикою проти Румунії і частинно також проти Югославії, за їхні, ніби то невтральні становища до китайсько-в'єтнамської війни і, як це дослівно каже ,,Правда'' у довгому коментарі на цю тему, за ,,невиразну здержливість до китайської інвазії на В'єтнам''.

Посередньо у цьому коментарі комуно-московські пропаґандисти атакують також уряд З'єднаних Стейтів Америки, що він, мовляв, дав Китайській Народній Республіці, а зглядно заступникові прем'єр-міністра Тенґ Ґсіао-пінґові, в часі його недавніх відвідин у Вашінгтоні ,,зелене світло'' на проведення цієї ,,поліційної'' операції, якою у розмові з американськими законодавцями Тенґ нахвалявся, а вони, мовляв, ,,не протестували проти цих витівок китайського вояжера''.

Треба пригадати, що від часу річної конференції членів Варшавського Пакту в Москві, яка, як відомо, відбулася в кінці листопада минулого року і на якій Румунія відкрито відмовилась від підвищення оборонного бюджету, чого виразно домагалися від своїх підвладних сателітів кремлівські диктатори, московська, а також вірнопіддана сателітна преса вже неоднораэово поверталася до критики і ,,поучення'' Румунії і вказувала на ,,помилки'' її президента Ніколаі Чаушеску у закордонній політиці. Очевидно, найбільше вразило совєтських верховодів заява Чаушеску, що Румунія не бажає підпорядковувати свого війська ,,чужим генералам'' і надто прихильне ставлення румунських керівників до Китайської Народної Республіки, яке час від часу викликає не тільки емоційну атмосферу в країнах східнього бльоку, але також гістеричні потягнення московських керманичів, які не звикли до таких ,,самостійницьких'' потягнень своїх сателітів.

Правда, конфлікт президента Чаушеску з кремлівською верхівкою вже має свою історію і нічого нового в тому немає. Новим, як твердять політичні аналітики і знавці підсовєтської проблематики, є хіба те, що він (конфлікт) все наново розгортається, починаючи від інвазії совєтської і сателітних армій на Чехо-Словаччину в 1968 році, у якому Румунія не брала участи і голосно проти неї виступала, та кінчаючи на останніх заявах Чаушеску і його співробітників про китайсько-в'єтнамський конфлікт, за який румунська сторона обвинувачує не тільки Китайську Народну Республіку, але також комуністичний В'єтнам, котрий своїми воєнними діями в Камбоджі спричинився до комплікації відносин між двома сусідніми країнами. З метою відмітити солідарність ,,країн соціялістичної співдружности'' у випадку китайсько-в'єтнамської війни ,,Правда'' каже, що єдина Румунія з-посеред країн, членів Варшавського Пакту не зайняла солідарного становища до цієї справи. Московська газета не згадує, однак, що це ,,румунське становище'' викликало, як треба було сподіватися, помітний резонанс у країнах комуністичного світу і матиме, якщо йдеться про майбутні відносини між комуністичними країнами, непередбачені неґативні наслідки, яких, помимо ,,схизми'' Чаушеску, Москва хотіла б оминути.

У висновках можна б сказати, що Румунія, напевно, зустрінеться тепер з новими труднощами і новою пресією Москви та її підлеглої Ради для взаїмної господарської допомоги, яка вже раніше погрожувала обмеженням співпраці з нею, якщо румунські керівники піддержуватимуть ,,авантурницьку політику Китайської Народної Республіки''. Чаушеску не має, однак, іншого виходу, бо його пов'язаність із Заходом вже й так, на думку Москви, зайшла задалеко. Може якраз тому він залишився ще при владі і його не стрінула доля Александра Дубчека, бо в противному випадку московські полчища вже давно були б залляли румунську територію і втопили б у крові румунський спротив.

Любов Дражевська

НЕ СКУЄ ДУШІ ЖИВОЇ...

Про виставку оригіналів самвидаву в Українському Музеї

(РС) В Українському Музеї у Ню Йорку відбулось урочисте і багатолюдне відкриття виставки оригіналів самвидаву українців та інших народів Совєтського Союзу. Виставлено машинописи документів української та московської груп сприяння виконанню Гельсінкських угод, заяви політв'язнів та їх родин до органів совєтської влади і до міжнародних організацій; машинописи копій судових вироків, вірші українських поетів і окремі сторінки художніх та мемуарних творів, що поширюються в Україні у самвидаві. Також виставлені копії офіційних довідок, виданих органами совєтської влади.

На відкритті виставки виступав генерал Петро Григоренко, закордонний представник Української групи сприяння виконанню Гельсінкських угод. Генерал Григоренко сказав, що український самвидав часто віддзеркалює українську душу — як от поезії Василя Стуса, Василя Симоненка та багатьох інших поетів. Він підкреслив важливість того, що на виставці в Українському Музеї виставлений самвидав не тільки українців, але інших народів. Це показує, що українці борються разом з іншими національностями. Але в Совєтському Союзі є народи, які ще не прокинулись: нема самвидаву в Казахстані, мало на Кавказі. Тут українці повинні показувати приклад.

Надія Світлична, яка недавно еміґрувала з України до Америки, у своєму виступі розповіла, що вперше познайомилась із самвидавом у Києві 1963 року. Твори, що поширювалися у самвидаві, кардинально вплинули на неї та іншу молодь, відкрили їм очі. КҐБ боїться самвидаву і переслідує тих, хто його читає, але самвидав живе і далі розвивається.

Виставка самвидаву в Українському Музеї у Ню Йорку займає цілу залю і по-мистецькому оформлена на рівні модерного музейства. Документи і фотографії розміщені на великих вертикальних панелях, обтягнутих сірою тканиною. Пояснення українською і англійською мовами лаконічно, графічно майстерно виконані.

Виставка починається з панелі: ,,Українські документи 1950-их і 1960-их років''. Найстарший документ з 1955 року написаний на полотні чорнильним олівцем: відкритий лист українських в'язнів до Організації Об'єднаних Націй. Поруч — фотокопія рукописного оригіналу першого документу українського самвидаву, що починається словами: 24 травня 1964 року сталась у Києві, столиці України, подія, подібної до якої мало знає світова культура: була підпалена і згоріла найбільша українська бібліотека — Київська Публічна Бібліотека Академії Наук УРСР''... Тут же лист Івана Дзюби до ЦК КПУ, написаний 1965 року в справі арештів в Україні.

Більшість панель присвячено одній людині, або групі людей, бо організатори виставки хотіли виразно показати тих, що творили і творять самвидав, виділити окремі індивідуальності. Подані їх фотографії та короткі біографічні дані, зразки їх писань. Один із відвідувачів виставки сказав: ,,Ці замкнені у концтаборах люди стають такими близькими, коли прочитаєш їх листи, побачиш їх фотографії''.

На одній з панель великий портрет Гелія Снєгірьова. Поруч — машинопис кількох сторінок його ліpüико-публіцистичної розвідки ,,Набої для розстрілу''. Текст українською і англійською мовами оповідає про трагічну долю письменника, замученого в тюрмі.

На другій панелі фотографія Василя Лісового з дружиною і донькою. Поруч — фотокопія диплома Лісового на ступінь кандидата філософських наук, виданого 1971 року. Виставлено фотокопію відкритого листа Василя Лісового до членів ЦК КПСС (копія — членам ЦК КПСС), написаного в зв'язку з арештами серед української інтеліґенції в січні 1972 року. Він пише: ,,Оскільки мені добре відомі погляди і діяльність більшості з-поміж заарештованих, оскільки я не вважаю ці погляди і діяльність антирадянськими, поділяю їх, то в ім'я задоволення покликів мого власного сумління, прошу заарештувати і судити мене також''. Як відомо, Лісового незабаром заарештували і тепер він перебуває в ув'язненні.

Ось панель присвячена Вячеславові Чорноволові. Тут два його портрети і машинопис останнього слова на суді 6-го липня 1966 року, коли він сказав таке: ...,,підсудні та свідки, не зважаючи на фахову необізнанність, частогусто глибше розуміють дух радянської законности, ніж фахові юристи. Може, справа у віковій різниці? Підсудними та свідками на цьогорічних закритих судах була переважно молодь, що формувалась духово після з'їзду КПРС, а судять люди трохи старші, які, очевидно, не можуть подолати в собі інерції сталінського стилю...''.

Виставлена фотокопія сторінки рукопису ,,Будні мордовських таборів'', що

(Закінчення на стор. 4)

О. Зеленецький

,,МОБІЛІЗАЦІЙНІ'' ЗАХОДИ КИТАЮ

Перебування Тенга Ґсіао-пінга у Вашінгтоні і його ,,відкрита дипломатія'' наробила чимало клопоту незвиклим до такого тону висловлювання політичних поглядів — американським політикам, зокрема зі Стейт Департаменту. В ґрунті речі, Тенґ нічого нового не сказав. Хто слідкує за розвитком політичної думки в Китаю, той знає, що совєтський ,,соц-реалізм'' вважається там уже віддавна ворогом число один. Різниця між попереднім стилем висловлювання таких поглядів і сучасним основується в тому, що за часів Мао йшла мова про два світові імперіялізми, небезпечний совєтський і менше небезпечний американський. Сьогодні, як це видно із міркувань Тенга у Вашінгтоні, китайські комуністи стали форпостом творення спільного світового фронту проти совєтської агресивно-імперіяльної небезпеки, включаючи сюди й Америку.

Найбільший парадокс у тому, що західній світ прекрасно освідомлений в безумовній правильності китайських поглядів на сучасну ситуацію в світі. А ,,шок'' полягає лише в тому, що факти совєтської політики агресії в світі, про які без обиняків говорять китайці, боязливо приховують за нереально-опортуністичними надіями на можливі ,,замирення'', чи пак ,,мирного співіснування'' і в зв'язку з тим про практичне банкрутство усіх цих ніби ,,реально''-політичних заходів розрядки ніхто голосно не говорить. Хібащо на нарадах НАТО, коли то перед політиками Заходу на всю ширінь стають голі факти совєтських аґресивних зброєнь.

Тепер же з'явилась на американській сцені невелика ростом людина, яка своєю залізною логікою мислення на голову переросла всіх західніх політиків і відкрито сказала їм те, що вони віддавна думають, але при тому запихають голову в пісок. Адже всі прекрасно знають, що ,,гегемоністська експансія СССР є головною причиною неспокоїв у всіх частинах світу'', що ,,зусильні заходи гльобальної стратегії, що її ведуть гегемоністи (СССР) тільки посилюють небезпеку вибуху світової війни'' (Тенґ). Підтвердивши ці свої тези також загально відомими фактами совєтських аґресивних заходів в світі — Тенґ логічно без ніяких дипломатичних затьмарювань закликав ЗСА та весь західній світ творити оборонну коаліцію проти совєтської загрози. І це, у гнізді традиційного вже історичного опортунізму західньої політики (нагадаймо собі західню політику супроти нацизму до вибуху Другої світової війни) — викликало величезне замішання й неспокій.

Постає важливе питання, важливе також і для нашої визвольної політики, який вплив матиме ця китайська відкрита політична стратегія, оці китайські ,,мобілізаційні'' заходи, на дальше формування політичного обличчя світу. Покищо, на підставі слідкування за реакцією західньої опінії на китайські політичні тези, скеровані проти ,,соц-реалізму'' — можна ствердити, що ще декілька років тому такі думки ледве чи знаходили якийсь особливий відгук. Тут і там на сторінках західньої преси появились короткі замітки про це, відбувались поїздки західніх політиків до Пекіну, які з холодною резервою реаґували на китайські погляди про СССР тощо. Сьогодні ці погляди займають перші сторінки преси Заходу, їх коментують, їх дискутують, в більшості аналізують, але не можуть заперечити їх послідовної залізної логіки, спертої на загально відомих фактах.

Безумовно, ще далеко до того, щоб клясично-традиційна політика розрядки, сперта на ,,мирному співіснуванні'' перестала бути базою як американської, так і західньоевропейської політики. Немає сумніву, що президент Картер, під впливом Стейт Департаменту, як також і чимало західніх европейських політиків, намагатимуться використати ,,китайську карту'' для своїх цілей, як своєрідний засіб тиску на Москву, щоб вона пішла на справжні поступки в рамках політики відпруження та на відтинку роззброювання. Але навряд чи Москва при її теперішній внутрішній ситуації, як і її гльобальній політиці здобуття світової гегемонії — здатна на такі засадничі зміни. Вони мусіли б бути пов'язані з внутрішньою лібералізацією і зі справжнім припиненням зброєнь та інфільтрації в різних частинах світу. З досвіду відомо, що жадна тоталітарна система, та ще й до того пов'язана з ідеями на власний лад зформованого ,,світового комунізму'', на такі радикальні заходи не здатна.

І це в глибокій півсвідомості західніх політиків закорінене. Цим і можна собі пояснити, що на Заході (зокрема в Америці) щораз то уважливіше прислуховуються до антисовєтських тез Китаю. Кожен звіт СІА, кожен звіт мілітарних експертів НАТО, усі звіти дипломатичних представників у різних частинах світу — їх повніс-

(Закінчення на стор. 5)

ГОЛОС ЧИТАЧА

ЩЕ ПРО ОЦІНКУ ПОДІЙ

Відповідь (репліка) п. Миколи Бараболяка, поміщена в ,,Свободі'' 25-го січня ц. р., спонукала мене висловити свою думку відносно ситуації в Ірані.

Якщо уважливо, з відкритими очима, слідкувати за подіями в Ірані, то немає найменшого сумніву, що за кулісами цієї цілої гри криється ця ж сама спритна рука совєтських аранжерів, яка крилась у В'єтнамі, Кубі, Африці, а останньо в Афганістані. Зовсім зрозуміло, що ці аранжери не дурні, щоб самим безпосередньо анґажуватися, якщо їхню роботу прекрасно виконують місцеві поплентачі та їхні однодумці. Безперечно, що в цій грі вони використовують усі пригожі елементи, головно пристрасті місцевих релігійних фанатиків, які свідомо чи несвідомо є знаряддям в їхніх руках. Вони — майстри старої, добре випробуваної стратегії: пусти брата на брата, нехай чубляться і проливають свою кров, а нам давай ловити рибку в каламутній воді і витягати чужими руками каштани з вогню.

Пан Бараболяк твердить, що він хоче подати об'єктивну, основану на аналізі фактів інформацію. Він не бачить цілі переоцінювати совєтські впливи, інспірації та їх успіхи, їхні бо руки до того закороткі. Все це гарно звучить і п. Бараболяк, як і кожен з нас, має право на свої особисті погляди, здогади, але не виключне непомильне право.

Щоб підтримати свої твердження у їхній правильності, п. Бараболяк покликується на такі ,,достовірні'' джерела, як коментатори і політичні аналітики таких популярних журналів як ,,Таймс', ,,Нюз Вік''. На жаль, треба з великим застереженням відноситись до переважаючої більшости коментаторів, аналітиків, які ніколи не грішать об'єктивністю — ,,Таймс'' і ,,Нюз Вік'' у першій мірі.

Вони знані зі своєї однобічної тенденційности, якщо йдеться про насвітлювання комуністичних, зокрема совєтських інтриг акцій. Одним із клясичних прикладів були їхні галасливі звіти з часів сумної пам'яті В'єтнамського конфлікту, Камбоджі та їхня теперішня цілковита мовчанка про тамошні жахливі відносини в комуністичних умовинах.

Та сама тенденція є у них відносно Ірану.

Шах, на їхню думку, страшний диктатор, деспот, тиран, а його противник — народний герой, гуманіст, байдуже, що на його руках кров збаламучених народних мас. І ані найменшого слова про позитивні, прогресивні потягнення Шаха для добра своєї країни і народу, як аграрні реформи, індустріялізація країни, поборювання анальфабетизму.

Характеристичним явищем є те, що коли читати їхні статті, то всі антикомуністичні уряди, організації — обов'язково диктаторські. Нічого дивного — це люди подвійної моралі.

Щодо статті проф. Джеймса А. Біла, то хоча не знаю його політичних поглядів, але вислід його аналізи (також без фактів чи доказів), що совєти не мають доступу до іранських революціонерів і ними не керують, насуває поважні сумніви щодо його об'єктивности. Ніде правди діти, що поважна частина науковців, професорів, експертів — запаморочена гіпнозою скрайніх лівих впливів.

Вкінці більше об'єктивности у повищих справах можемо знайти у поважнім, більш консервативнім журналі ,,Ю С Нюз енд Ворлд Ріпорт'', зокрема відносно Ірану, в числі журналу з 15-го січня ц. р.

Каліфорнія
10-го лютого 1979

Богдан Гамерський

З МИСТЕЦЬКОЇ ХРОНІКИ

ПОЕЗІЯ У КОЛЬОРАХ

... Як поглянете на каталог виставки образів Юрія Старосольського — у галерії ОМУА, при 136 — 2-ій евеню, Ню Йорк, від 4-го до 11-го лютого ц.р. — і вичитаєте, що це ,,Мандрівка з пензлем'', то, й не бачивши цієї барвної збірки з тієї мандрівки, входите на цю виставку в почутті романтики. В усіх цих працях — 12 олій, 34 акварелі — їх ,,маршрут'' — це справжня поезія, лірика: туга душі до краси, до минулого й до нового сучасного світу. Це ж бо твори з країни Дон Кіхота, Альгамбри, Гранади; з Риму — той Лук Тита докладно й дух його схоплений! — зо Швайцарії, з її верхом Юнґфрау, з Німеччини, з Кенігзее біля Берхтесґадену, з Індії, ще й із хаткою у Гімалаях, із Індонезії, з Тайлянду, з Таґіті. Є й Менґеттен і Ґантер з його нашою чічкою церковцею, та інші розкоші пензля. З увагою і тугою у серці зупинетеся перед цінним, нашим рідним — ,,Стара церква в Космачі'' і ,,Нова церква в Космачі''. А це вже наявний доказ, що Юрій Старосольський нишком-тишком мандрує з пензлем уже найменше від 1939 року.

Тут на цій виставці образів Старосольського бачимо не тільки поезію, душу мистця, ми подивляємо його — сказати б — також технічні засоби і способи: його рисунок, композиції краєвидів, пам'яток старовини в архітектоніці, його — зокрема, в акварелі — покладення кольорів майстерне, якими він уміє милуватися; в олії ж він схиляється до ,,пастозо'', увидатнюючи форму, вислів. На цій виставці є й декілька рисунків, нарисів, у яких мистець відчуває мову лінії, її вартість.

Юрій Старосольський не бажає, щоб звати його мистцем: скромність не вадить. Але з історії мистецтва знаємо, що були такі дилетанти в мистецтві, що їхні твори нині пишаються у головних музеях країн культурного світу. Твори Юрія Старосольського мають усі прикмети мистецької вартости, яка надає їм тривалість в історії нашого мистецтва.

Михайло Островерха

Ірена Ванчинська

ЛИСТ ВІД СИНА

Пані Марта тремтячою рукою розкрила пакунок і побачила пошиту за найновішою модою яскраво-червону суконку і лист від сина.

,,Дорога мамо, — писав. — В день уродин прийми побажання і цей подарунок. Сподіюся, що сподобається Тобі, бо Ненсі оглянула багато крамниць, поки вибрала цю найкращу суконку. Як тільки дістану відпустку, приїдемо до Тебе і тоді пізнаєш мою наречену, яку, напевно, полюбиш. Ненсі весела, добра дівчина і працює медсестрою в шпиталі, де я відбуваю практику. Вкоротці пляну́ємо одружитися, тому, дорога Мамо, кріпися, скоро видужуй, щоби могла погуляти на нашім весіллі.

Пані Марта відклала листа і задумалася над долею сина. Чи дасть чужинка щастя її одинакові? Чи зрозуміє його, чи дозволить дітям говорити українською мовою? Щось кричало, бунтувалось у душі. Чому Ненсі? Чому не Наталка, Оксана, Мотря? Глянула на розкритий пакунок і червоний відблеск суконки рум'янцем покрив бліде обличчя — наче засоромив її вчинок сина.

Пані Марта закрила очі і в уяві, повернувши в минуле, побачила саме таку червону суконку, тільки маленьку з білим комірцем і манжетами; що їй заздрісно приглядалась Тоня, дочка сторожихи, і глумливо приговорювала: — Дури таких мудрих як ти, мене не набереш. Не вірю в Миколая, я також молилася і нічого не дістала. Твій тато і мама мають гроші і тобі її купили, а Миколая нема... нема... нема.

Мартуся побігла до мами і пожалілася на поведінку Тоні. Мама її заспокоїла, сказавши, що Божий Угодник нечемним дітям не приносить дарунків. Але на питання, чому Тоня живе в підвалі і не має власного ліжечка, ані лялі, не відповіла.

А ввечері Мартуся молилася: ,,Святий Отче Миколаю, зроби так, щоби тато і мама не сварили мене, бо я хочу дарунок-суконку віддати Тоні, щоби вона повірила в Тебе. Я маю так багато суноночок, а діти сторожихи не мають в що одягнутися''.

Святий Миколай вислухав молитву, бо наступного дня Мартуся, засипляючи, почула, як батько говорив: — Тішуся, що наша доня так поступила. Суконка коштувала багато грошей, але її вчинок не має ціни.

Пройшов спогад, але пані Марта не розкриває очей наче боїться, щоби червоний кольор їх не втомлював. Рукою гладить м'яку вовну і пригадує щось тепле, ніжне, яке запам'яталося назавжди. В якій вона тоді була клясі? Здається, у шостій гімназійній. Студентська забава. Оркестра грає настроєвого вальса, а вона заслухана не в музику, а в голос Славка.

— Мартусю, яка ти чарівна в цій голубій сукні. Я думав, що у блакитнім гарно білявим, а ти, моя чорнявка, така прекрасна у синім. Ти, наче наша українська ніч убралася в сині шати неба. — Здавалося тоді, що пливли вони не в танку, а на хвилях синього Дунаю, і чарівний вальс лучив їх душі голубими нитками кохання. Чому ці нитки пірвалися, мов павутиння? Чому мережево голубих мрій знищила жорстока доля?

Понурі картини з університетських днів залишилися в пам'яті, хоча краще їх не згадувати. Вона ніколи не забуде плачу матері, тоді, як її заарештовану виводили з хати, і гордого спокою батька, який, прощаючись, просив: — Держися, доню, пам'ятай твій предок Андрій Войнаровський згинув, а не зрадив великої ідеї.

Ще й тепер холодом віє від вогких в'язничих мурів і страх огортає перед безконечно довгими днями і ночами. Здавалося тоді, що вже ніколи не побачить волі, сонця, рідних — не одягне елеґантної суконки, тонких панчіх, які бачила крізь в'язничну решітку на зграбних ногах прохожих жінок.

А опісля, коли воєнна хуртовина прошуміла над містом, тоді про гарну одежу і тонкі панчохи не було що й думати. Мінялося все за кусок хліба. ,,Совєтка'' Зіна захотіла купити цю голубу суконку. Марта довго вагалася, чи віддати за дві хлібини, вкінці рішилася, бо малий братанич так лебедів: — ,,Хлібця хочу''... Яке було розчарування, коли Зіна замість хліба принесла дві коробки шоколяд і цукорки. — Міленькая, вибачай, — просилася, — хліба принесу, як залізні дороги наладнаються, бо зараз у вас нєт, весь хліб буржуї з'їли. У нас хліба много, тільки немає... чим привезти.

Через рік прийшли нові ,,визволителі''. Горді представники ,,Герренфольку'' вивозили з окупованих земель все, що вдалося — людей, збіжжя, худобу, хліб, масло, а навіть український чорнозем. Тяжко тоді було прожити в місті, а в Марти була вже своя родина — чоловік і син-немовля, Андрійчик. А потім прийшли ще страшніші часи. Відворот німців і утеча з рідної землі й жахлива вістка, що чоловік згинув під Бродами.

А далі, чергувалися картини, як на екрані... Капітуляція Німеччини і безвиглядна доля утікачів, якими заопікувалися Альянти, примістивши їх у тимчасових переселенчих таборах. А там, мандрівка за море — до гарячої Бразилії, Арґентини, далекої Австралії, ,,обітованої землі'' Америки і Канади.

Марті пощастило дістатися до Америки і тут життя по таборових злиднях видалося казкою. Андрійко ситий, зодягнений, ходив до школи. Вона працювала у швальні і хоча від гуку машин здається глухнула, а від яскравих світел втрачала зір, проте не нарікала, а навіть часто проходжувалася оглядати пишні вітрини крамниць із жіночим одягом.

Раз несподівано в юрбі прохожих зустріла знайомого. Привіталися. Роман захоплений Америкою, улаштувався гарно, працював у шпиталі і як тільки складе іспит, хоче відкрити власну практику. Чи Марта знає, що за місяць відбудеться баль інженерів у найкращім готелі міста? Чи вона згідна з ним піти? У сіру буденщину увірвався ясний промінь. На жаль, баль інженерів, кришталева заля і елеґантна оксамитна сукня, що її Марта примірювала в дорогій крамниці, залишились тільки мрією, бо не вистачало грошей платити біжучі рахунки, а лист з України, в якім сестра попросила прислати лік для хворого на туберкульозу сина, перекреслив усі пляни.

І поплили роки тяжкої монотонної праці, часом на дві ,,зміни'', бо Андрій почав студіювати медицину. Про вигідне життя і гарну одежу вже не думала, бо всі гроші віддавала на навчання сина. Не завважила навіть як важка недуга підкосила сили. За порадою лікаря піддалася операції. Просила не говорити синові правди. Навіщо турбувати, у нього ж кінцеві іспити.

А сьогодні цей лист: ,,Видужуй скоро, Мамо, щоби могла погуляти на моїм весіллі. За мої перші зароблені гроші куплю Тобі розкішну сукню'', — говорив так часто, бо бачив, як скромно одягнена.

— Ненсі багато крамниць оглянула, поки вибрала цю найкращу суконку — писав. Ненсі не знає смаку майбутньої свекрухи. Куди ж Марті така ярка суконка. Подзвонила. Увійшла медсестра. Пані подала їй розкритий пакунок. — Прошу, візьміть собі цю суконку. Син прислав, а вона мені не годиться. Сестра глянула на дарунок і... недовірливо на Марту. — Ви жартуєте, пані, ця дорога суконка куплена у вибагливій крамниці. Ваш син, мабуть, дуже багатий.

Пані Марта хоче розповісти цій молодій дівчині про сина Андрія, про своє життя і земляків, що їх доля розкинула по чужих світах. Їй хочеться якійсь сердечній, добрій людині розкрити душу, та біля неї, крім медсестри, немає нікого. А ще й до того безупинно кружляє неспокоєм думка: як зрозуміє її оця чужинка, як зможе вона перед нею розгорнути свої думки?

Округи і організаційна ділянка

Як вже попередньо було сказано — існує соціяльний закон, який говорить, що суспільно-економічне життя скорше міняється як його інституції. А також, що чим більшою є розбіжність між формою інституції і її дією, тим повільніший є розвиток даної інституції. Це до деякої міри можна пристосувати до розвитку УНСоюзу.

У попередньому розділі статті „За новий шлях УНС" була згадка про нові обставини, в яких Союзові приходиться тепер працювати в наслідок зміни у своїй еволюції нашого громадського життя у ЗСА і Канаді. Одначе, за малими змінами, ми формально ще далі спираємось на системі і структурі, яка існувала і була доцільна 85 років тому, основуючи свою діяльність на дії окремих Відділів, які, як вже згадано, були колись єдиною організаційною клітиною нашого громадського життя. Сьогодні, за вийнятком збирання вкладок, Відділи не проявляють ніякої діяльности з двох причин. Поперше, їхні функції частинно перебрали інші організації, подруге, окремі Відділи в більшості контролюють громадяни старшого віку — між 60-70 роками, діяльність яких обмежена фізичними законами життя — і тим самим їм важче приходиться зрозуміти нову дійсність. В додатку, багато нинішніх завдань, про що була мова, не під силу Відділам.

Життя вимагає ширших організаційних форм і більших засобів. Позитивним заходом у цьому напрямку було творення Округ, але ця справа є ще організаційно незавершена, щоб вона могла увінчатися повними наслідками свого існування.

Округи, сьогодні, можуть сповнити ролю, що її колись сповняли Відділи в суспільному житті, але вони мусять бути відповідно оформлені в структурі УНС, а не лише бути вигідною організаційною причіпкою. В Окрузі багато легше підшукати відповідних людей та розгорнути організаційну і суспільну роботу. Але це буде можливе тільки тоді, коли Округи одержать правні для цього можливості. В сьогоднішньому стані Округи не мають ніякого правного становища в союзовій структурі, як також деякі їхні функції подвоюються із функціями Відділу. Округи не мають ніякого зобов'язуючого голосу в організаційних справах Союзу, які належать лише до Відділів, конвенції і Головного Уряду.

Структура УНС тепер спирається лише на двоступневій організації — Відділах і Головній Канцелярії. Округа як посередній ступінь статутово не існує. Тому окремі Відділи не зацікавлені працею своєї Округи, як рівнож Головний Уряд не має в статуті устійненого правного відношення до Округ, а має лише безпосередній зв'язок з Відділами.

Отже, нам потрібно створити формальне місце в структурі УНС, щоб вони стали організаційним чинником.

Щоб Округи могли вести корисну працю і бути ініціятором суспільно-економічного життя, про що була мова попередньо, вони мусять мати правний авторитет і відповідний бюджет.

Дотепер бюджет Округи не існував, тільки в деяких місцевостях окремі Відділи виплачують деякі вкладки, в більшості бо Відділи не мають ніякого свого фонду, а коли мають, то в дійсності не бачать причини передавати його до Округи, будучи від неї незалежним чинником.

Малий відсоток із загального адміністраційного фонду повинен перейти до Округи, щоб можна покрити найбільш пекучі видатки адміністрації. Зокрема голова Округи повинен частинно бути платним урядником, за що він мав би сповняти деякі адміністраційні функції та зокрема відповідати за суспільно-громадську роботу яка була б базою організування членів. В додатку, кожна Округа повинна мати свого постійного організатора, або організатора який працював би доривочно, винагорода якого була б відповідна до його організаційного заробітку.

Щоб Округи могли вести корисну працю, вони мусять мати правний авторитет із впливом на вибір головних радних, які були б запропоновані в Окрузі, а конвенція їх тільки затверджувала. Такі радні були б відповідальні за працю своєї Округи перед Головним Урядом і конвенцією. Їхня праця безпосередньо проявлялась би в Окрузі, як також Округа мала б свого правного заступника у Головному Уряді.

В такий спосіб матимемо дійсно демократичне представництво, що його тепер більшість Округ не має, хоча деякі його мають.

Окремою справою є організатори, які мусять бути відповідно підготовані і постійно переходити вишкіл, щоб бути вповні здібними „продавцями свого товару", та щоб вони були спроможні знайти підхід до сьогоднішнього нашого клієнта, як також бути конкурентами з їх фаховим вишколом із комерційними забезпеченевими агентами.

Самим патріотизмом уже сьогодні не можна послуговуватись, хоч і він в нашій громаді ще відіграє поважну ролю. Щоб затруднити таких організаторів, звичайно вони мусять бути відповідно винагороджені не менше комерційних. Винагорода в більшості може бути побудована на продукції. Подані думки це тільки частинно поверховне намагання внести позитивну думку для покращання організаційного розвитку УНСоюзу. Інші члени можуть забрати слово в цій справі, але що найважливіше починаймо діяти, та даваймо корисні пропозиції, із яких можна б було вибрати правильний шлях до дальшого росту УНСоюзу.

Не шукаймо розв'язки для Союзу поза нашою союзовою громадою. Наша

Перевірмо наші можливості, а вірю, що вони є великі, лише їх потрібно відшукати, відповідно оформити, а що найважливіше починаймо їх пристосовувати до життя і росту Союзу.

Будьмо відповідальні за долю УНС, бож при цьому і вирощуємо свою індивідуальність.

Іван Телюк

Нові члени УНСоюзу

Найновіші члени УНСоюзу — дочки родини Михайла і Джералдіни Сесок. Сидять (зліва): Христина, Мішел і Таня. Стоять (зліва): Тамара, Дебора.

П'ять красунь родини Михайла й Джералдіни Сесок стали новими членами 347 Відділу в Мілвіллі, Н. Дж.

Організатор УНСоюзу Степан Гавриш поінформував Головну Канцелярію УНСоюзу, що панство Михайло й Джералдіна Сесок купили для своїх п'ятьох дочок забезпечення в УНСоюзі. При тому він інформує, що вже дідо тих вродливих майбутніх „Міс Союзівки" був народжений в Скрентоні, Па. Отже, нові члени є третього українського покоління. Батько їхній також родився в Скрентоні, а мати в поблизькій місцевості Тейлор.

Вся родина належить до УПЦеркви свв. апостолів Петра й Павла в Мілвіллі, де є активними в церковних організаціях. Три старші доні, Мішел, Дебора й Тамара належать до „Молодого Сестриства" при парафії, де виконують різні праці.

Родичі дітей постановили собі защепити дітям любов до української церкви і української мови. Тому кожної п'ятниці ввечері діти відвідують парафіяльну школу українознавства, а крім того, кожного понеділка ввечері учителька пані Ніна Куйдич дає їм додатково лекції української мови, а при тому інформує їх про історію України та її багату культуру.

Мішел, Дебора й Тамара належать до танцювальної групи в Мілвіллі „Чайка". Всі п'ятеро були виконавцями різних ролей під час Миколаївського Вечора, який був влаштований заходом парафії в дні 24-го грудня 1978 року. Нові члени Союзу вже відтепер плянують влітку відвідати Союзівку і бути учасниками танцювальної школи, а зчасом бути обраними на „Міс Союзівку".

С. Г.

День Державности у Клівленді і вшанування місцевих суспільних працівників

Цьогорічну річницю Державности і Соборности України громадянство Клівленду відзначило в днях 20-22-го січня старанням місцевої централі УЗО — Відділу УККА. В суботу 20-го січня відбувся в новім будинку парафії Св. Покрови в Пармі святочний бенкет, у неділю перед полуднем отці парохи відслужили у своїх церквах благодарні Літургії, а в саму річницю 22-го січня український прапор маяв на щоглі маґістрату у Клівленді (також і попереднього дня) та в Пармі.

З огляду на 60-річчя Акту злуки, святкування у цім році відрізнялися від попередніх більшою атракційністю, бо тепер наголошено Соборність, найсвітлішу подію українського народу. Розкладена в залі виставка зі збірок Михайла Світлика пам'яток Державности України, а саме усіх грошових знаків і поштових видань та штемпльовань місцевих пошт 1918-20 років і обширної літератури про той період самостійности та інших пов'язаних з ним експонатів, давала кожному можність побачити вартісні, комплетні видання — атрибути суверенности.

Атракційністю вечора були не лиш промовці — місцевий сенатор Говард Меценбавм і новообраний головний предсідник УНСоюзу д-р Іван Флис з Ню Йорку, але і наділення з нагоди закінчення ювілейного року українського Клівленду суспільних працівників Грамотами признання. Гарно вивінована велика заля Осередку нової парафії ПУКЦеркви, збудованого за проєктом архітекта Зоріяна Городиського також причинилася до підвищеного святкового рівня.

Як і в минулому, День Державности України був вшанований проклямаціями губернатора Огайо Дж. Ровдса, посадників Д. Кусинича і І. Петруски з Клівленду і Парми та посла Марії Окар у Вашінгтоні. Організатор врочистостей подбав про видання спеціяльного, 5-го числа багатоілюстрованих „Вістей" УЗО (20 ст.) з актуальним матеріялом про Акт злуки і вшанування народних працівників та відомостями про події у громаді протягом попередніх шістьох тижнів. До видання такого багатого числа „Вістей" причинилася більшим датком кредитова кооператива „Самопоміч", яка вже 23-ий рік обслуговує членів з Великого Клівленду і тепер досягнула 4.65 мільйонів долярів майна.

Бенкет відкрив голова УЗО адвокат Богдан Футей і передав ведення лікареві д-рові Богданові Чепакові, який виказався досвідченим тостмайстром. Після вступних формальностей — відспівання гимнів, молитви, апелю ветеранських і молодечих організацій і читання проклямацій, виступив уперше на зібранні українців сенатор Г. Меценбавм зі знаменитою політичною промовою, яку він 25-го січня подав у Сенаті до протоколу нарад, опублікованім в офіційнім виданні Конґресового Рекорду ч. 7. Знана кожному з виступів на наших імпрезах ельоквентна посолка з „українського" 20-го дистрикту Огайо Марія Р. Окар поділилася враженнями з побуту у складі офіційної конґресової делеґації в червонім Китаї, а після трапези д-р І. Флис українською мовою переповів історичні факти змагання народу за власну державність перед 60-ма роками, цитуючи Четвертий універсал і Акт злуки та вказуючи обов'язки еміґрації у сучасну добу.

Вечір закінчило вручення Грамот 19-ом громадянкам, 39-ом громадянам і Раді Людських Прав, яке довершили д-р Б. Футей та інж. І. Фур, голови УЗО і окремої Комісії, у товаристві колишніх голов УЗО. Покликана Комісія старалася винайти живучих ще довголітніх активістів місцевих українських організацій і після об'єктивного розгляду запропонувала 59 відзначень у тій категорії та 44 у чотирьох інших, які були вже здійснені на двох попередніх святкуваннях ювілею УЗО. Вимога довголітньости позитивної діяльности була головним критерієм у рішеннях для тієї категорії.

З Днем Державности закінчили ми ювілейний рік українського Клівленду, який позначився збільшеною діяльністю, дослідом поселення і публікаціями на місці та у крайовій пресі. У коротких дописах у пресі ані навіть у власних „Вістях УЗО" не було змоги назвати всіх тих, що причинилися, головно поза сценою, до переведення ювілейних імпрез, які саме були вислідом ініціятиви і витривалої праці неназваних членів та Комісій. Не знайшли також потрібної згадки жертводавці в числі понад сто осіб, які вже склали датки на видання книги в сумі майже чотирьох тисяч долярів. Всі ці безіменні співпрацівники, а також відвідувачі імпрез заслужили подяку від УЗО і можуть вони ділитися гордістю активних співтворців ювілейного року.

Півстоліття діяльність УЗО у Клівленді і його трудівники еміґранти-патріоти перейшла до історії і назвім її добою „вчорашнього" УЗО. З приходом на найближчих загальних зборах до проводу нового покоління, вихованого вже в американських високих школах, наступить нова доба УЗО, яка буде віддзеркаленням духової вартости того покоління і ліберальних відносин у цій країні добробуту, а втім і загрозливої інфляції не лиш паперової валюти. Дай Боже новому проводові повести УЗО і українську громаду на відповідній висоті і в єдності до наступного ювілею!

Степан Кікта

Відзначення 22- Січня в Бріджпорті

В канцелярії міської управи (зліва): Марія Цап, Василь Бабій, Синді Гомік, Онися Іванко, Василь Міщук, Микола Перепічка, о. крил. Ярослав Щуст, о. парох Анатолій Яковченко, Ярослав Гура, міський касир, Френк Бабікос, Василь Пелещук, голова Відділу УККА, Стефанія Бабій, міський урядовець, Майкел Мігай, Ольга Підлуска, Володимир Болонний, Василь Кузьо, Рома Гайда і Тарас Сливінський

Українська громада в Бріджпорті, Конн., заходом місцевого Відділу УККА, відзначила 28-го січня ц. р. — Січневу Академію — проголошення Української Державности і Соборности з 22-го січня 1918 і 1919 років. Після відспівання американського національного гимну — програму Академії відкрив голова Відділу В. Пелещук. Місцеві проклямації відчитали: Синді Гомік і Роман Гайда. Святочну доповідь зі згадкою про найвищу жертву молодих студентів-героїв з-під Крут, та з нав'язанням до теми про велике значення українських високих шкіл поза межами рідного краю, для поширення в світі української культури і правди народних ідеалів проголошених 22-го січня 1918 і 1919 років в Україні — виголосила двома мовами Рома Гайда; злучений український мішаний хор під диригентурою М. Заяця відспівав пісні: „За тебе Україно..." муз. Людкевича, а опісля: „Задзвеніло..." муз. Воробкевича; О. Катречко, учень „Рідної Школи" під дирекцією М. Чубатої віддеклямував „22-го Січня" О. Храпливої; гурток пластунок „Гуцулки", при акомпаньяменті гітари і під проводом О. Тромси — відспівав повстанські пісні: „Гей степами..." і „Де сині гори...", танцювальна група „Дніпро" під проводом І. Дмитренко — виконала український народний танок. На закінчення всі присутні відспівали український національний гимн.

Мгр Степан Волянський

Січневі Роковини в Трентоні

(Д. Рак). — Цьогорічне відзначення Січневих Роковин в стейті Ню Джерзі набрало особливої ваги завдяки потрійній цілоденній церемонії в столичнім Трентоні, в уряді губернатора і в стейтевій леґіслятурі, про які вже обширно звітувала „Свобода" й „Український Тижневик.

Успіх цілого дня завдячується старанній підготові, якою зайнявся спеціяльний комітет Стейтової Ради УККА в складі: адвокат Константин Ваньо, Люба Остапяк і інж. Зенон Онуфрик. Комітет випрацював тексти резолюцій і проклямацій, постарав спонзорів для їх внесення в Асамблеї і Сенаті, вислав пресову інформацію зі запрошеннями до участі в принятті до 80-ох членів Асамблеї і 40 стейтових сенаторів та скоординував всі три церемонії в стейтовім капітолі. Значну увагу приділено влаштуванні в залі прийняття документальної виставки підручників історії, на тлі фотографічних українських церков і народних домів в стейті (роботи Богдана Полянського), для піддержання другої резолюційної клявзулі, що відноситься до домагання перевірити тексти підручників вживаних в публічних школах стейту. Ціллю прийняття було створити пригожу атмосферу для переконливих розмов зі стейтовими законодавцями, а відповідною точкою була тематично достосована доповідь проф. Івана Головінського з Ратґерського університету.

Не менш важною справою було зорганізування участі української громади на те, щоб численною присутністю в капітолю дати доказ живучости цієї етнічної групи в стейті та піддержати її домагання з'ясовані в резолюціях. В цім напрямі Відділ УККА в Трентоні, під проводом голови Андрія Галайділи та при видатній помочі мґра Івана Костюка, доложив старань, щоб місцева громада і організації були репрезентовані, а Стейтова Рада подбала про участь представників всіх Відділів і стейтових організацій та запросила інші етнічні групи. Особливої поваги додала присутність духовенства, а саме в уряді губернатора був парох церкви св. Івана Хрестителя з Нюарку о. Михайло Кучмяк, а в леґіслятурі також прот. Микола Галета з Ярдвиллу і о. декан Ярослав Федик з Трентону.

З Трентону в церемоніях взяли участь: Відділ УККА — Андрій Галайділа, Іван Костюк, Микола Колодій, Михайло Дзюбас; СУМА — Дарія Головчак, Михайло Ляшин, який сповняв функцію прапороносця; Пласт — Іван Гафткович, Ліда Ганінчак, Марія Глушок, Ніна Онищук; СУА, 11 Відділ — Богданна Осалца; СУА, 19 Відділ — Наля Фат; ОЖ ООЧСУ — Марія Кардаш, Люба Ґояннюк; АУА — Микола Нагорняк; УНДім — Іван Чапля. Окружну Управу СУА репрезентували пані: Стек, Порохняк, Король і Мулик. Відділи УККА: Картерет — Іван Федак, Елізабет — Мирон Пінковський, Михайло Іванців, Михайло Хитра; Ню Бронсвік — Григорій Довбуш; Пассейк — адв. Константин Ваньо; Перт Амбой — Володимир Гладич, який був гостем свого асемблімена Ю. Отловского на залі; Морріставн-Випані — Зенон Онуфрик, Люба Остапяк; Нюарк-Ірвінґтон — Ігор Ольшанівський. Стейтова Рада — голова д-р Мирослав Бих та заступники Дора Рак і Люба Остапяк. Між присутніми були проф. Іван Головінський, Йосип Лисогір, Данило Марчишин і ін., а з запрошених етнічних груп — Витовт Кіппел від білорусинів та Й. Сімсон від естонців; лотиші прислали привіт за підписом І. Габлікса. Член Етнічної Дорадчої Ради при уряді губернатора, п-і Каміля Смородська, співпрацювала з комітетом і помогла своїми зв'язками в Трентоні, як теж брала участь у всіх подіях дня.

Преса: крім ред. Ігоря Длябоги від „Свободи", були репортери місцевих американських газет з Нюарку, Трентону і ін., а репортер „Нюз Трібюн" з Вулбриджу перевів на місці інтерв'ю з адв. К. Ваньом, яке опісля було друковане. В часі перерви поміж сесіями була нагода свобідно розмовляти з членами Асамблеї і сенаторами, що ввічливо і прихильно питали про різні справи української громади, а публіка, звернувши увагу на групи молоді в одностроях і жіноцтво в вишивках, цікавилася акцією в стейтовім домі.

День 22 Січня 1979 року був справжнім „Українським Днем" в капітолю в Трентоні.

Посилюється передвиборча кампанія Джорджа Буша

Ню Йорк, Н. Й. — Джордж Буш, колишній директор Центральної Розвідчої Служби, який старається здобути республіканську президентську номінацію 1980-го року, матиме в своїй кампанії велику допомогу з боку найкращого знавця кампанії на президента 1976 року. Директором кампанії Джорджа Буша буде Дейвід А. Кін, який займав дуже важливе становище у виборчій кампанії на президента колишнього губернатора Рональда Ріґена. Дейвід Кін, колишній помічник сенатора Джеймса Л. Баклі з Ню Йорку і колишнього віцепрезидента Спіро Т. Еґню, працюватиме в головній кампанійній квартирі Джорджа Буша, яку перенесено з Гюстону до Вашінґтону. Джеймс А. Бейкер, 3-ій, який був головою виборчої кампанії у президента Форда в 1976 році далі працюватиме на цьому самому становищі.

Піт Тілей, заступник керівника пресового бюра в осінній кампанії Форда і тепер директор зв'язків в Республіканськім Крайовім Комітеті, буде кампанійним секретарем преси, як заявив у понеділок, 19-го лютого Д. Кіні. П. Тілей був також секретарем преси сенатора Джекоба К. Джевітса з Ню Йорку і сенатора Роберта Ґріффіна з Мічіґену.

Громада в Нассав відзначила Січневі Роковини

У неділю, 28-го січня ц. р. старанням Відділу УККА на повіт Нассав, відзначено в Гемпстеді Річницю світлих подій — 22-их Січнів 1918 і 1919 рр.

Вранці в обох місцевих українських церквах відправлено Служби Божі в наміренні Українського народу.

По полудні в год. 4-ій в залі Українського Католицького Парохіяльного Центру відбулася Академія. Програму розпочав хор з української православної парафії в Юньйондейлі американським гимном, а голова Відділу УККА Юрій Солтис відкрив її, привітавши численно зібрану громаду з о. Е. Шараневичем у проводі, посадника Гемпстеду А. Дамато, який в товаристві ще двох радних міста репрезентували місцеву адміністрацію та представника естонців. Посадник та представник естонців склали українській громаді щирі привітання, заохочуючи не сходити з дороги праці над визволенням українського народу.

Майже ціла програма була виконана силами молодої зміни! Цілою програмою проводила студентка Оксана Дацків, яка представила молодечу співочу групу „Екран" з Ню Йорку під проводом Богданни Волянської. Ця молодеча одиниця гарно запрезентувалася, зібравши рясні оплески. Зокрема тепло публіка вітала Богданну, бож вона колишній член Гемпстедської громади та пластова виховниця у Гемпстедській Пластовій Станиці.

У дальших точках програми виступив квартет юних бандуристок під проводом студента Олеся Каліновського, який, до речі, проводив хором, як його постійний диригент при парафії св. Михаїла в Юньйондейлі. Їх репертуар складався з народних та козацьких пісень.

Дуже гарну інсценізацію вивели діти Суботньої Школи при парафії української католицької церкви під проводом управителя Р. Маца та учительок; сценічні декорації до цієї інсценізації виконала учителька, мисткиня Ніна Радзюл. Голову ролю в цій інсценізації гарно відіграла деклгматорка Мотря Мац.

Крім того з короткою спільною деклямацією виступили Л. Коропей та Р. Подолюк, а також два учні Школи Мистецького Слова Л. Крушельницької Борис Дацків і Марко Лисняк віддеклямували вірш О. Олеся присвячений Січневим Роковинам.

Святковий реферат про історичне тло цих славних подій, в що була включені напрямні для прийдешніх поколінь виголосив проф. Самійленко.

На закінчення програми виступив ще раз хор, що проспівав дві пісні та український національний гимн.

По-мистецьки прибрана сцена, перед якою пишався великого розміру портрет Михайла Грушевського, роботи сл. п. маестра Івана Кучмака, — це праця мистця Ігора Кучмака і В. Білого.

М. Курчак

Відзначення роковин 22 Січня в Маямі

Заходом Об'єднання Українсько-Американських Організацій і Відділу УККА в Маямі відзначено роковини 22 Січня святочним концертом, який відбувся 28 січня ц. р. в залі Українсько-Американського Клюбу. Після відспівання американського гимну свято відкрив д-р Ю. Цегельський. У своєму слові він підкреслив значення 3-го і 4-го Універсалів, які стали законами у проголошенні Української Народної Республіки 1918 року і з'єдинення всіх українських земель в 1919 р. в одну українську Державу.

З черги паніматка Михайлюк прочитала по-мистецьки і з глибоким відчуттям вірші присвячені Києву і Крутам. Проклямацію про відзначення 22 Січня мейора міста Маямі Моріса Ферея прочитала Катря Годівська, голова Комітету Спадщини маямської громади. Святочну доповідь прочитав Павло Ґаладца. Він, хоч народжений у ЗСА, володіє знаменито рідною мовою. Його доповідь прийняли присутні з великим захопленням.

Відома в Маямі і поза Маямі солістка-сопрано Ольга Павлова заспівала при супроводі піяніста Б. Сперкача пісні: „Молитву про вітчизну" Фоменка, „Стояла я і слухала весну" Жуковського, „Виростеш ти сину" П. Майбороди, „Марічку" Сатадаша і „Київський вальс" П. Майбороди. Своїм чарівним співом, особливо трьома останніми піснями, вона викликала бурю оплесків усіх присутніх. На закінчення першої частини програми відограв наш маямський піяніст-віртуоз Б. Сперкач баляду Ґ моль Ф. Шопена. Прецизне виконання цього не легкого твору привітали присутні гучними оплесками.

Другу частину програми відкрито інсценізацією — живий портрет „Леґенда про червоні маки". На тлі мелодії і речитативу та кольорового освітлення, що спадало на червоні маки, виконали пантонімні ролі: дівчини — Ганя Максимович і козака — Андрій Ґелембин. Цю сценічну картину, якою були захоплені усі присутні, підготовила Катря Годівська. Учениця школи українознавства Віра Венґльовська продеклямувала вірш Г. Чупринки „Рідний край". Доповідь в англійській мові прочитала Ганя Максимович. Борис Венґльовський віддеклямував вірш П. Кізка „Україна".

„Українські Маямські Танцюристи" виконали танці: „Катерина", „Сніжинки", „Ґонту", та „Квіти". На закінчення програми свята К. Годівська прочитала нашої маямської поетеси Олі Кадучок вірш в англійській мові „Молитва". Зоя Серна взірцево проводила програму свята. Прибуток з добровільних датків призначено на допомогу українським дисидентам. Національним гимном закінчено ці славні роковини.

Богдан Остап'юк

УСПІХИ НАШОЇ МОЛОДІ

Винахідник процесу ванадію — д-р Р. Пиріг

Винахідники Роман Зенон Пиріг та Роберт С. Рикард працівники у фірмі Ерт Саєнс Інк. у Голден, Кольорадо, дістали патент ч. 4,115,110, опублікований Патентовим урядом ЗСА, 19 вересня 1978 року на вирощування ванадію, — інформує „Америка". У цій же фірмі д-р Роман Пиріг є затруднений як керівник Відділу Проєктів. Там він займається шуканням нових ідей та метод для видобування мінеральних ресурсів землі.

У 1974 р. Роман З. Пиріг здобув ступінь доктора з ділянки Хемії Землі в Гірничій Академії в Кольорадо Скул Майнес. Його винахід становить новий процес вирощування ванадію із вугленевої ванадієвої руди, або полому, що матиме в майбутньому велике значення для видобування цього цінного та рідкісного металю. Наприклад, присутність ванадію у сталевому сплаві, надає йому цінних технічних властивостей, бо творить дрібно кристалічну структуру і підвищує зв'язкість металю. Одним із найбільш відомих ванадієво-сталевих сплавів — це ванадієва інструментальна сталь, вживана для обрібки металів. Застосовуючи процес д-ра Романа Пирога, можна буде збільшувати відсоток видобутого ванадію з руди або полому приблизно на 20 відсотків.

Д-р Роман Пиріг, крім зайнять у своєму професійному світі, цікавиться і є активний в житті української громади. Він є членом пластового Куреня „Хмельниченки" та багатьох українських організацій, поміж ними СУК „Провидіння", 93-го Відділу. Він одружений із Любою Лукасевич з Філядельфії, вони мають одного сина — Андрія. Д-р Роман Зенон Пиріг є членом 293-го Відділу УНСоюзу.

Заслужений громадський діяч Істону — М. Колодруб

Сьогодні Михайлові Колодрубові 88 років. Він народився 21-го вересня 1891 року в селі Росохи повіт Старий Самбір, Західня Україна. Батьки М. Колодруба Йосиф та Розалія займалися рільною господаркою в Росохах. Замолоду, маючи 17 років, він вступив в члени місцевої читальні „Просвіти" ім. Маркіяна Шашкевича та місцевої кооперативи, в яких був активним працівником.

До Америки приїхав 6-го серпня 1912 року. Свою працю розпочав в Істоні, Па., у фабриці залізничих паровозів, у якій працював 8 років. Маючи 25 років Михайло Колодруб одружився з Анною Яворською, яка походила із його рідного села. Молоде подружжя поділилось працею — Михайло одержав працю в хемічній фабриці, в якій працював 27 років, а його дружина працювала у ткальні, також в Істоні. В 1916 році народився їм перший син Стефан, в 1918 році син Йосиф, а 1920 році дочка Марія.

М. Колодруб, як свідомий український громадянин, і ціла його родина є членами 137-го Відділу УНСоюзу від 1916 року. Включившись в громадську працю, він оснував 137-ий Від. УНС і безперервно від 1917 року був в його Управі, займаючи різні пости: був 5 років предсідником, 15 років — секретарем, 26 років — касиром. На заклик Українського Народного Комітету та Єпископського Ординарія о. монс. Понятишина в 1917 році. Займався одною збіркою на святочно-маніфестаційне відзначення Українського Дня Незалежности" УНР. Він, як уповноважений делегат місцевої громади, брав живу участь в конвенційних з'їздах Українського Народного Комітету, Української Федерації, УККА та УНС, що відбувся у Вашінгтоні, Ню Йорку та інших місцевостях ЗСА.

1918 року зорганізував і відчинив в Істоні філію Львівської матірньої читальні „Просвіти". Як активний член ОДВУ М. Колодруб був передплатником майже всіх газет та журналів, що виходили в Рідному Краю та тут в Америці. Як активний член Т-ва „Просвіти" та її Відділу в Америці, займався зорганізуванням різного роду культурних імпрез та був ініціятором побудови Громадського клюбу в Істоні, в якому почало розвиватись українське громадсько-політичне життя. Завдяки сильним фундаментам релігійного виховання в українському католицькому дусі, він в 1921 році став в ряди Церковного Ділового Комітету, збираючи датки на будову першої нової церкви св. Духа в Істоні. До церковної школи панство Колодруби посилали своїх дітей щоденно на науку українознавства, та релігію.

За взірцеве батьківське виховання синів Стефана і Йосифа та дочку Марію на свідомих громадян та практикуючих вірних української католицької церкви, родина Колодубів втішається великою пошаною в Істоні.

Їхній старший син Стефан працює у 137-му Відділі УНС 30 років і є там секретарем, а молодший син Йосиф 28 років, є контролером цього Відділу. Дружина М. Колодруба ввесь час аж до старшого віку працювала в управі Золотого Хреста за що одержали від Головної Управи Золотого Хреста сердечну подяку.

У роках 1950 до 1954 М. Колодруб, бувши головою Відділу УККА в Істоні зібрав для Централі УККА суму 970.00 долярів. В 1957 році, за його посередництвом, громада купила дім, в якому міститься Громадянський Клюб та читальня „Просвіти". Пан Колодруб був сталим членом Управи майже всіх українських організацій в Істоні, а тепер загальні збори обрали його почесним головою згаданих організацій. Родина Колодрубів зберігає гарний ними придбаний архів, що має вартість історичного значення. Між іншим у ньому є посвідки від земельного банку у Львові та подяки від читальні „Просвіти", Головної Управи „Рідної Школи" за сталу матеріяльну допомогу, що виказує його велику жертвенність для громади. В „Український День" в ЗСА він збирав пожертви на вулицях міст та приватних домах на політв'язнів в краю та інвалідів, а втому і всіх інших харитативних установ в Галичині. Особисто він жертвував на згадані установи в Рідному Краю. Він жертвував на Українську Католицьку Церкву, Український Народний Комітет, Українську Федерацію, УККА, НТШ і ОДВУ, в якій М. Колодруб є дальше активним членом. Найбільше послідовну та наполегливу працю М. Колодруб присвятив Українському Народному Союзові, зокрема 137-му Відділові в Істоні.

М. Колодруб був і є великим добродієм для наших скитальців, які потребували допомоги в таборах в Европі та для тих що прибули до Америки. Він звертався до ЗУДАК-у, щоб спроваджував скитальців з Европи, для яких він підготовляв місце праці у своїй Окрузі. З новоприбулих він забезпечив 50 членів в УНСоюзі.

Архів історичного значення, що є в посіданю М. Колодруба, зчасом можуть використати наші історики, що займуться справою українських поселенців у різних містах Америки, а втому і в Істоні.

Михайло Колодруб із своїм сином Йосифом в 1977 році відбули подорож в Україну. Побачивши рідне село Росохи, вони поділились з рідними спогадами з пережитих днів. Михайло Колодруб мав нагоду перебувати у Львові, та Києві. Він також зустрінувся із своїм братом, який живе на Запоріжжі.

Олександер Білинський

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

Презентація дебютанток на Балі Лікарів і Інженерів

Дебютантки та ескорти на Балі Лікарів і Інженерів у Ню Йорку. Посередині сидять [зліва]: Росанна Ворох і Олесь Данилюк, Вікторія Кардашинець і Андрій Раковський, Рома Криштальська і Марко Ґудзяк, Ольга Паславська та Стефан Боднаренко. Комітет пань. По боках [зліва]: Степанія Степанюк, Віра Кушнір, Рома Чолган і Марія Гончаренко.

Дня 3-го лютого 1979 року в Ню Йорку відбувся Баль Лікарів і Інженерів, який за щорічною традицією влаштовують Відділи Метрополії Ню Йорку цих двох наших професійних товариств — Т-ва Українських Інженерів Америки й Українського Лікарського Т-ва Північної Америки.

Бенкет і Баль відбулися у головній балевій залі престижевого готелю „П'єр" при 5-ій евеню у Ню Йорку й стягнули велике число учасників — коло 500 гостей, у цьому, більше як 200 студентів.

Як і в попередніх роках, баль получено з презентацією дебютанток, що вже ввійшла в традицію й стала товариською подією нашої метрополії.

Бенкет відкрив голова Метрополітального Відділу УЛТПА д-р Мирослав Драган і передав провід балю і презентації аранжерові інж. Любомирові Калиничеві. Інж. Калинич, під звуки оркестри, представляв дебютанток та їхніх ескортів.

Молоді красуні з китицями квітів у руках схилялися у церемоніяльному поклоні, а численна публіка захопленими оплесками вітала дебютанток із їхнім формальним введенням в українське товариське життя. Молоді кралі в білих сукнях полонили чаром молодости усіх присутніх.

Вкінці зі словом подяки виступив голова ТУІА Метрополітального Відділу інж. Юрій Базилевський.

З рамени Комітету Пань обох товариств приготовленням дебюту займались пані: Степанія Степанюк, Віра Кушнір, Рома Чолган, Марія Гончаренко.

Н. Н.

Українці — державницький нарід

Сиракюзи (Н. С.). — Сиракюзький відділ Українського Конґресового Комітету відзначив у неділю, 21-го січня річницю самостійности і соборности Української Держави святочним концертом.

Вставай, Україно! Залунало на сцені. Це чоловічий хор „Сурма" під диригентурою п. В. Жмури зачав програму Свята. Цей же хор виконав ще такі пісні: „Марш мелодії" та „За тебе, Україно". На фоні хору з'явилося двоє студентів — Борис Ґудзяк та Маруся Луцак, вони молодими дзвінкими голосами вправно відчитали уривки Універсалів.

Святочну промову виголосив д-р М. Логаза. Доповідач полонив присутніх своєю змістовною цікавою доповіддю. Українці — державницький нарід — це мотто звучало переконливо, твердо, рішучо. Прелеґент згадує величаві княжі часи, часи всенародного піднесення за Б. Хмельницького і, нарешті, як завершення — проголошення Самостійної Соборної України.

А далі? Далі знову безнастанна боротьба, Сибір, тортури. Та український нарід нескорений! І тут доповідач зачитав уривки з виступу на суді в сучасній Україні 34-річного українця С. Ребрика, який заявив:

„Я не боюся тюрми спецрежиму і одягу в поясочки, вони не змінять моїх поглядів на теперішню дійсність і на життя українського народу, хібащо вони знищать мені здоров'я, але я не втрачу своєї чести, не згублю сумління, людської гідности. Я не можу видати себе за такого, ким я не є. Я люблю свою мову, свій народ, я поділяю його радощі і нещастя, і як добре, що цього не може забрати від мене ні один негідник... Я шаную особу і право кожного народу і хочу, щоб шанували мене і наші права. Цим я доконую мій громадський обов'язок, але за такі переконання я вже другий раз на лаві підсудних. Розстріляйте мене, іншим я ніколи не буду."

Присутнім, що вислухали доповідь, ніби сила прибула і самі виросли в своїх очах. Такі доповіді викликають почуття патріотизму, особливо у нашої молоді.

Наступною точкою програми був виступ ансамблю пластових юначок. Наша громада уже знайома з цим ансамблем, вони вже не раз доповнювали і прикрашували програми різних концертів у Сиракюзах. Цим разом ця приваблива групка проспівала: „Білі каштани", „Полтавський рушничок" та „Київськиий вальс" — під супровід бандур. На бандурах грали Леся і Таня Гурські. Ліда Гвозда і Наталка Шпічка під супровід тих же бандуристок виконали мелодеклямацію П. Тичини „Золотий гомін".

Всі спільно відспівали національний Гимн.

Наприкінці голова нашого відділу УККА д-р О. Ґудзяк подякував усім виконавцям програми. Особлива ж подяка й пошана була віддана д-рові М. Логазі не лише за його змістовну доповідь, а й за те, що д-р М. Логаза, так би мовити, врятував ситуацію. Святочним промовцем, бач, мав бути ред. Іван Кедрин-Рудницький, та, з огляду на погану погоду, редактор не міг приїхати в Сиракюзи.

Свято Державности в Міннесоті

Українська громада стейту Міннесоти відзначала 61 роковини проголошення Української Державности і 60-ліття Соборности в неділю, 28-го січня 1979 року в залі парафії св. арх. Михаїла. В українській католицькій церкві св. Константина в Міннеаполісі і православній церкві свв. Володимира і Ольги в Сейнт Пол були відслужені молебні в неділю, 21-го січня. В православних церквах міста Міннеаполісу св. арх. Михаїла і св. Юрія Переможця молебні відслужили в день переведення Свята — в неділю, 28 січня. В церкві св. Юрія молилися також за душі загинувших героїв під Крутами.

О 5-ій годині вечора почалася програма. Національні прапори внесли пластуни: Христина Реймонд, Вол. Анастас, мол., Мая Буник, Марко Воробій, Іванка Степчук, Андрій Дорощак, Христя Павлишин, Роман Степчук, станичний проф. Богдан Крамарчук. Присутні на залі стоячи віддали пошану прапорам. Пані Зоя Семенець виконала американський гимн, а також український з усіма присутніми на залі під акомпаніямент п-і Кіри Цареградської. Настоятелі всіх парафій і інші священики своєю присутністю підкреслили важливість цього акту, особливо в сучасних умовах, коли Москва з піною скажених псів у своїх часописах накидається на всі дії української еміґрації, де-б вона не була.

Голова місцевого Відділу УККА мгр Люба Менжега в своєму слові при відкритті цього Свята підкреслила: необхідність активізуватися в громадсько-політичній роботі; зберегти історічні та духові пам'ятки народу; забезпечити за собою права записані Українською Народною Республікою.

Ген. пор. Василь Филонович у своєму вступному слові наголосив підложжя створення української держави. Відмітив чотири головні дати: Проголошення Української Народної Республіки в 1918 році; злиття західно-українських земель бувшої Австро-Угорщини з Українською Придніпрянською Народною Республікою в одну суверенну Народну Республіку; Бій під Крутами та 325-ліття Переяславської Угоди — трагічної події для українського народу.

Чуттєвою декламацією „Як дзвони радісно гудуть" — О. Олеся п-і Оля Хоролець підкреслила настрій всіх тих, хто був в той час на Софіївській площі Києва при проголошенні Акту Злуки 22 січня 1919 року.

Проф. Володимир Анастас в своєму рефераті продовжив тему ген. В. Филоновича. Він підкреслив, що Україна далі продовжує боротьбу незалежно від того, як і в якій кількості ворог нищить свідому інтеліґенцію не лише українську, а й інших народів. Дух спротиву і національна свідомість виростає в новому поколінні народженному навіть вже по війні, яке пройшло виховання в комсомолі, комуністичній партії, займали високі пости. Вони стають в обороні людських прав та виходять на позиції української самостійности, йдучи до своєї мети знаючи, що окупант буде її нищити. Сьогодні українці борються за гідність, за права і за силу України, але боротьба ця інша, бо інші умовини — інша зброя. „Ні Якутія, ні Мордовія не зламають нашого українського духу" — писала батькові Оксана Гель.

Члени ОДУМу Іван Гаєвий і Катерина Багнет прочитали проклямації посадників міст Сейнт Пол (мер Летомир) і Міннеаполісу (мер Гофстед), а Люба Бугаєнко прочитала чітко, підкреслюючи зміст проклямації-січневих актів ПРОГОЛОШЕННЯ СОБОРНОСТИ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ підписану новим ГУБЕРНАТОРОМ СТЕЙТУ МІННЕСОТИ ЕЛ КВІ. Як доповнення до прочитаної проклямації члени СУМА: Таня, Христя і Роксоляна Елліот з чуттям деклямували вірш Володимира Сосюри „Любіть Україну". Хор „Дніпро" (диригент о. протод. Микола Бринь), який не так давно відсвяткував своє 20-ти ліття, знаний своїм мистецьким виконанням не лише в українській громаді, виконав: — „Ой у лузі червона калина" — обр. О. Кошиця; „Синя чічка" — стрілецька пісня гармонізації п-і К. Цареградської під акомпаньямент Петра Цареградського; дівочій ансамбль разом з хором проспівали одну пісню „Качки летять" на слова М. Ткача, музика О. Білаша під акомпаньямент п-і Кіри Цареградської. Далі хор виконав: — „Та забіліли сніги" — істор. козацька пісня, муз. М. Лисенка, і „Вперед хто нехоче конати" — слова П. Грабовського, муз. Л. Ревуцького. Останні дві пісні виконані під акомпаньямент Петра Цереградського.

Академія пройшла на високому рівні, з відповідно оформленою до теми дня декорацією, з доброю і гарно підібраною програмою та таким же виконанням. Управа Українського Конгресового Комітету просила мене передати всім учасникам СЕРДЕЧНЕ УКРАЇНСЬКЕ СПАСИБІ.

Оксана Сергієнко

НЕ СКУЄ ДУШІ ЖИВОЇ...

(Закінчення зі стор. 2)

його спільно написали Вячеслав Чорновіл і еврейський художник Борис Пенсон. Також виставлено першу сторінку самвидавного машинописного видання книжки Вячеслава Чорновола „Лихо з розуму".

На панелі, присвяченій Оксані Мешко і її синові Олександрові Сергієнкові, велике враження справляє фотокопія посвідки про регабілітацію, що її Оксана Мешко одержала 1956 року. Написано, що Оксана Мешко звільнена „за отсутствием состава преступления", тобто в 1947 році її засудили даремно. Даремно жінка мучилась вісім років у таборах примусової праці. Одне, коли чуєш про регабілітацію, а інше, коли побачиш фотокопію цієї безсоромної довідки.

Багато експонатів роблять глибоке враження на відвідувачів виставки. От видатні українські поети на далекому засланні: фотографія Василя Стуса на тлі засніжених гір у Магаданській області на Колимі Іван Світличний коло убогої хатки в Алтайскому краї. Ірина Стасів-Калинець і Ігор Калинець на засланні в Бурятських степах. Виставлені вірші цих поетів: рукописні і машинопис.

Поруч портрета Валентина Мороза — сторінки самвидавного видання — „Репортаж із заповідника імені Берії". Виставлені фотографії і писання Миколи Руденка, Левка Лук'яненка, Ніни Строкатої та інших.

На одній з панель — матеріяли про переслідування релігії в СССР. Тут знімок пораненого баптиста і портрети ув'язненого священика Василя Романюка та Йосифа Терелі, ряд звернень та документів про релігійні переслідування. Людину, що живе у вільній країні, вражає протокол профсоюзних зборів, на яких обговорювано справу робітника, який не прийшов на роботу на Великдень.

Показано також документи вірменського, естонського, крисько-татарського, литовського і російського самвидаву.

Дуже пожвавили виставку експонати, які, суворо кажучи, не вкладаються в її рамки: вишивки, що їх виконали жінки-в'язні в Мордовських таборах. Ці вишивки привезла до Америки одна з в'язнів-вишивальниць Надія Світлична і дала їх на виставку.

Надія Світлична також написала передмову до ілюстрованого каталогу виставки. Ця передмова кінчається словами:

„На Україні дедалі жорстокіше розправляються з кожною появою самвидаву. Але він, як фолкльор, як найкращі традиції народу — невмирущий".

20-річчя оркестри „Темпо"

Члени оркестри „Темпо"

Осінь 1958 року. Церковна заля св. Володимира в Елізабеті, Н.Дж. Кілька молодих студентів знаходять кілька годин вільного часу поміж пластовими заняттями. Зростає дружба і, так як всюди де зустрічаються пластуни, лунає пісня — весела, бадьора, чи сумна й тужлива, але своя, рідна. Припадково, а може й ні, хтось один витягає скрипку, другий мандоліну, третій тарабанить по столі. Пісня набирає кольору, ширшого розміру. Другим разом долучуються інші інструменти. Діляться спогадами про весняні і літні забави, де танцювали під звуки оркестр Гірняка чи Босого, як прощали своїх „ангелів" до співу Ігоря Раковського з „Амору", і танга Весоловського і вальсів... Молоді студенти грали тільки для власного вдоволення, щоб зберегти у пам'яті переживання тих зачарованих моментів, щоб поділитись з друзями тією підсвідомою, глибокою розмовою, із якої твориться пісня. Тому сьогодні ніодин з них не пам'ятає звідки прийшла пропозиція піти на сцену.

Союз Українок Америки влаштовує забаву, потрібно музики, нехай грає гурток пластунів. Студенти, маючи тепер конкретну ціль, вишукують ноти, розписують, позичають у батька платівки, наслуховуються, вивчають пісні. В лютім 1959 року Іриней Коваль (скрипка, пізніше саксофон), Юрій Граб (з новонабутими, хоч уживаними бубнами) і Олександер Олинець (акордеоніст), беруть участь у першім публічнім виступі оркестри „Темпо".

Сьогодні, 20 років пізніше, хто любується українською танцювальною музикою знає многоповторюване (і для тих, які ще не спитались, але зауважили, з повним наміром неграматичне) гасло: ...нема музики без „Темпо"! Хто буває літом на Союзівці, чи на Сумівці, чи на Верховині, здалека пізнає біло-бронзовий автобус з Нюджерськими плитками: „Темпо". Знають, але і не знають, чого можна сподіватись, коли появляться на сцені синьо-срібні стояки з великою емблемою: „Т" переплетене скрипковим ключем. Знають, що будуть присутні два оригінальні члени оркестри — Ірко, провідник і саксофоніст, і Юрас, бубніст і соліст. Знають, що забавляться під звуки улюблених українських мелодій; знають, що будуть танцювати, якщо не до европейських вальсів і танґ, то до нових американських „рок" чи „гаселз", і завжди до виснажуючих ритмів рідної коломийки.

Не знають, часом навіть і сам провідник, які пісні і в якому порядку будуть найкраще звучати — це все залежить від побажань публіки. А далі, чи не покажеться на сцені якесь нове, незнайоме лице? На протязі 20-ох років одні відходили, інші займали опорожнені місця, додавали свої особливі таланти, інтерпретацію, свіжі ідеї та ентузіязм.

Саме тоді, коли здавалось що кожна дорога додому в 5-ій год. ранку довша ніж попереднього тижня, коли ті саміські голосники кожної суботи здавались тяжчими, коли нарікання членів родини про занедбану домашню роботу здавались найбільш голосними, саме тоді вступав в члени оркестри один чи другий музикант, підбадьорував друзів, пропонував нові напрямки, нову пісню, новий стиль, нові проєкти і — допомагав „таскати" інструменти.

Тяжка праця? Певно, що тяжка! А чи варта тої праці? Подивіться, і самі скажіть.

Протягом 20-ох років, з короткою перервою в 1966-68 роках на завершення студій, започаткування цілоденної роботи, зав'язування родинного життя, тощо, оркестра „Темпо" відбула понад 300 забав, урочисто привітала майже 300 нових українських подруж і переїхала (частину літаком) приблизно 63,000 миль (це два і пів рази довкола кулі земської).

Від найскромніших початків доросла оркестра в 1970 році до акомпаньяменту квартетові „Каравана" на їхній платівці, „Каравана Співає"; в 1972 році до першого виступу на великім Балю Інженерів у Філядельфії з поширеним складом 12 осіб; в 1973 році — поїздка до Детройту на Баль Інженерів; в 1974 році перша власна платівка „...нема музики без ТЕМПО"; в тім самім році почалися щорічні виступи на Союзівці, на Сумівській Оселі та на Верховині, на костюмівці „Лісових Чортів" в Ню Йорку, пізніше по черзі, на всіх важніших балях-забавах північносхідного побережжя ЗСА, завершуючись в 1977 році першим виступом на Балю Лікарів-Інженерів в Ню Йорку та в 1978 році подорожжю до Торонта і участю в Українським Фестивалі в Ґарден Стейт Арт Центр в Ню Джерзі в присутності понад 6,000 слухачів!

Безперечно далеко заїхали пластуни-студенти з малої церковної залі в Елізабеті, і не все уквітчувалась їхня мандрівка буйними успіхами. Були і бувають сьогодні критики — заголосно, замодерно; були і помилки і невдачі і тяжка праця. Але все і все перед срібно-синіми стояками оркестри „Темпо" стояла — українська молодь. Якщо оркестра притягала її новими, тільки для них зрозумілими „криками", вона одночасно передавала їм те, з чим сама 20 років тому почала — рідну українську пісню.

Цього року „Темпо" святкувало своє 20-річчя, найбільш логічним способом — забавою. День — 24 лютого, місце — Українська Централя в Пассейку, Н.Дж., вступ — безплатний, причина — подякувати всім своїм приятелям за піддержку, поділитись споминами, побавитись та поспівати, спеціяльно зі всіма друзями-музикантами.

А якщо комусь справді цікаво знати звідки прийшов поштовх до таких святкувань, вперше за 20 років, нехай прочитає, що написав молодий Орест Копаниця („Український Тижневик" ч. 257, 26 листопада 1978) про костюмівку „Лісових Чортів" і між іншим про оркестру „Темпо", таке: „Оркестра грала ‚Чорнобривці' так, як тільки вони вміють грати. Що за оркестра! Приятелі, друзі яких можна торкнутись. Не роблять претенсій, що вони українці. Вони ж є українцями! ... без штучних старань до етнічности, вони правдиві, найкращі ... грають голосно, сильно, викликають з тебе поти! ... але те, що чути з їхніх голосників, це не тільки слова і музика, це вияв ... душевної відданости (цих чоловіків) до краси нашої культури. Багато українських оркестр охопили тіло тієї музики, яку ми всі кохаємо, але „Темпо" ... охоплює її душу."

А. Підкова

СОЮЗОВЦІ! РОЗПОЧИНАЄМО ЮВІЛЕЙНУ КАМПАНІЮ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ З НАГОДИ ЙОГО 85-РІЧЧЯ. ЇЇ МЕТОЮ Є ПРИДБАТИ В ЮВІЛЕЙНОМУ РОЦІ 5,000 НОВИХ ЧЛЕНІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕНИХ НА СУМУ ДЕСЯТЬ МІЛЬЙОНІВ ДОЛЯРІВ! ТІЛЬКИ СПІЛЬНИМИ СИЛАМИ ТА ПОСТІЙНОЮ І НАПОЛЕГЛИВОЮ ОРГАНІЗАЦІЙНОЮ ПРАЦЕЮ МОЖЕМО ВИКОНАТИ ЦЕ ВЕЛИКЕ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ДОБРА НАШИХ РОДИН, НАШОЇ ГРОМАДИ І НАШОГО НАРОДУ!

Ксеня Турко...

(Закінчення зі стор. 1)

школах, від першої до п'ятої кляси, навчають дві і пів години на українській, а другі дві і пів години на англійській мові. Хоч уряд дозволяв викладати українською мовою 80 відсотків, але, як заявила п-і Турко, батьки дітей шкільного віку висловилися розподілити час однаково, так само і в дитячих садочках.

Для вивчення і розвитку української мови Ксеня Турко, як директор української програми при Департаменті Освіти провінції Альберта, видала серію читанок: „Тут і там", „Друзі", „Школа", „Пригоди", „Казки", „Ходіть зі мною". Для кожної читанки видано „книжку для вправ", яка допомагає учневі: розуміння слів, користування словом і розвиток мови. Також видано додаткові матеріяли, наприклад, казка „Три ведмеді", гра „Вигра" („бінго"), карточки з окремими словами тощо. Вже в друцісьома читанка п.з. „Наші скарби", в якій знайдемо уривки з творчости Шевченка, Франка, Лесі Українки, Кобилянської та вірші інших українських пеотів, а деякі матеріяли адаптовані з „Веселки".

Хоч п-і Турко вже півтора року на емеритурі, одначе вона дальше працює над шкільними підручниками для Департаменту Освіти і очолює Шкільну Раду КУК на Альберту. Тепер готується видання календарця, в якому будуть подані назви днів, тижнів і місяців по-українському, та будуть зазначені українські свята й культурні події.

П-і Ксеня Турко приїхала до Америки, щоб познайомити відповідні чинники з двомовною шкільною системою в провінції Альберти. З цією метою вона вже відбула зустрічі з Шкільною Радою в Філядельфії та має відбути інші подібні зустрічі.

„МОБІЛІЗАЦІЙНІ"...

(Закінчення зі стор. 2)

тю підтверджують. Безумовно, це повільно, але впевненою ходою, буде творити пригожу атмосферу для нового політичного мислення, для утвердження китайських тез про необхідність спільного фронту, скерованого на оборону перед агресією „соц-імперіялістів" і перед наростанням вибуху нової світової війни на випадок, коли Захід і далі потурятиме й толеруватиме совєтську агресивну політику в світі.

У зв'язку з тим у недалекому майбутньому можна сподіватися нової політичної констеляції в світі. Сьогодні вже з усією певністю можна сказати, що Захід прийде Китаєві з допомогою в його модернізаційно-економічних плянах. А це в першу чергу, приведе до посилення політичної ваги Китаю, до зміцнення його сили, в тому й мілітарної. В Москві це прекрасно знають і з усією певністю намагатимуться цьому перешкодити. Ці перешкоди проходять сьогодні у формі творення антикитайських локальних фронтів в Азії (Камбоджа), у формі пресій на Захід тощо, і можуть, мабуть, проходити у формі намагань творити просовєтську опозицію (малоправдоподібне), і, що найважливіше, в крайньому випадку, можуть проходити у формі збройних заходів для ліквідації в зародку загрози, що може в майбутньому бути початком кінця імперії. В кожному разі, так чи інакше, до змін прийде, а вони можуть вийти тільки на нашу користь.

Відзначення Січневих Роковин у Вунсакеті

Українська громада у Вунсакеті, Р. Ай., відзначила Дні Державности і Соборности України, поєднавши їх з днем Крут у неділю, 28-го січня ц. р. Напередодні 22 січня в місцевій англомовній пресі були подані широкі інформації про значення Січневих Роковин.

У неділю, 28-го січня, відправлено урочисту Службу Божу і Молебень на інтенцію Українського Народу та виголошено многоліттвіє Президентові та Урядові УНР в екзилі. Відправи очолив о. протопресвітер - декан В. Коваленко. По відправі реферат виголосив о. настоятель, в якому він підкреслив значення 4-го Універсалу, Соборність України та розповів про героїв-юнаків, які віддали своє молоде життя за волю України. Дуже мелодійно та величаво співав наш хор в повному складі. Під час свята відбулась збірка на Державний Центр в екзилі.

Т. Ч.

Управа Відділу Українського Конґресового Комітету Америки у Філядельфії, Па.
цим подає до прилюдного відома, що
в суботу, 17 березня 1979 р., о год. 5:30 по пол.
в УСО „Тризуб" у Філядельфії, Па.
(4932 Н. Брод вул.)
відбудуться

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
Відділу Українського Конґресового Комітету Америки у Філядельфії, Па.

З ТАКИМ ПОРЯДКОМ НАРАД:

1. Відкриття і ствердження правосильности Зборів.
2. Прийняття порядку нарад.
3. Вибір Президії Зборів.
4. Вибір Комісій: верифікаційної та номінаційної.
5. Прийняття протоколу з попередніх Загальних Зборів.
6. Звіти: а) Управи, б) Контрольної Комісії та в) Товариського Суду.
7. Дискусія над звітами.
8. Звіт Верифікаційної Комісії.
9. Уділення абсолюторії уступаючій Управі.
10. Вибір: а) Управи, б) Контрольної Комісії та в) Товариського Суду.
11. Плян праці на черговий рік.
12. Внески для розвитку діяльности УККА.
13. Закриття Зборів.

У Загальних Зборах прислуговує право участи з рішальним голосом: а) кожному Платникові УНФонду і б) Делегатам від Товариств, що є членами Відділу УККА, при чому Товариства з числом членів до 100 висилають по одному делегатові, а від кожних дальших початих 100 членів висилають по одному додатковому делегатові. Делегатами можуть бути тільки платники на УНФонд.

Управа Відділу запрошує до якнайчисельнішої участи, щоб спільно співвирішувати справи загально-громадської репрезентації та діяльности.

ЗА УПРАВУ ВІДДІЛУ:

Проф. д-р Петро Стерчо, в. р., *голова Відділу*
Мирон Баранецький, в. р., Дзвінка Швед, в. р., *секретарі*

Хомейні переговорював із совєтським амбасадором, підкреслив невтральність Ірану

Тегран. — Мусулманський провідник Аятоллах Хомейні в неділю, 25-го лютого, відбув нараду із совєтським амбасадором Владіміром М. Віноградовим, якому, згідно з твердженням речника іранської Революційної Ради, заявив, що відтепер Іран займатиме невтральне становище в міжнародній політиці, але рівнож перестеріг, що Іран не дозволить, щоб будь-яка інша країна втручалась у внутрішні іранські справи, погрожуючи, що іранський нарід збройною силою боронятиме свою незалежність.

Це перший раз, що Хомейні зустрічався з яким-небудь чужоземним амбасадором. Покищо не заплянована такої зустрічі з американським амбасадором Вілліямом Сулліваном. Хомейні, який по суті є, як твердять, антикомуністичних переконань,рівнож не виявляє великої приязні до Америки, бо вважає, що уряд ЗСА підтримував владу шаха Мохаммеда Різи Паглеві.

Впродовж останніх кількох днів події в Ірані розвивалися дуже швидким темпом. Не зважаючи на те, що сам Хомейні, як і прем'єр-міністер Мегді Базарган закликали населення не брати участи у протестаційній демонстрації, що її минулої п'ятниці зорганізувало марксистське угруповання „Федаїн", то в тій демонстрації в Теграні взяло участь понад 80,000 осіб. Марксисти обурені, що Хомейні та Базарган відмовляються включити їх та комуністів до нового іранського уряду, як теж зазначують, що не всі іранці погоджуються з плянами Хомейні перетворити Іран у „мусулманську республіку". Ліві елементи вимагають встановлення в Ірані „держави робітників". Ця п'ятницева демонстрація вказує, що в Ірані може дійти до нової громадянської війни — перестерігають спостерігачі.

Члени тимчасового уряду прем'єра Базаргана, влада якого покищо дуже обмежена, бо часто важливіші рішення виходять із Революційної Ради, яка безпосередньо контрольована Аятоллахом Хомейні, а не з уряду,в соботу, 24-го лютого, повідомили, що Іран десь за два тижні відновить експорт нафтової ропи, але ще не є відомо, чи експорти будуть значні, чи обмежені. Перед іранською державною кризою та азійська країна продукувала денно 6 мільйонів бочок нафти, а з того експортувала 5,4 мільйона бочок.

Хомейні в неділю, 25 лютого, повідомив, що колишній прем'єр-міністер Шахпур Бахтіяр, який перебрав владу після виїзду шаха Паглеві „на вакації і відпочинок", але уряд якого теж упав 11-го лютого, втік за кордон і покищо не відомо, де він перебуває. Хомейні закликав уряди інших країн повернути Бахтіяра в руки іранських властей, бо він, мовляв, „злочинець".

Протягом останніх кількох днів не тільки марксистські угруповання ставили спротив новим іранським властям, але знову розпочалися збройні зудари між іранськими військовими частинами і курдами, які заселюють західню частину Ірану. Деякі курди вимагають національної автономії, але інші змагаються до встановлення самостійного Курдистану, який охоплював би всі території, на яких живуть члени цього народу, тобто частини Ірану, Туреччини, Іраку та Совєтського Союзу.

Совєтська преса...

(Закінчення зі стор. 1)

безглузда і що ЗСА повинні діяти більше рішучо проти національно - визвольних рухів в Африці, Азії та Латинській Америці і зокрема в Ірані".

Не без заздрости говориться в інформації ТАСС також про можливу торговельну виміну між ЗСА і КНР, чи як її називають совєтські автори „подачкою американців в обмін за китайський запеклий антирадянізм".

Кінчаючи свою довшу оцінку поїздки Тенґ Гсіао-пінґа до ЗСА, ТАСС твердить, що „вояж Тенґа за океан показав, що китайські лідери остаточно стали на шлях проведення великодержавної аґресивної політики, яка повністю суперечить інтересам народів світу", — пише, передруковуючи інформацію ТАСС, „Радянська Україна".

Відділ УККА повіт Нассав, Н.Й., відбув загальні збори

Гемпстед, Н. Й. — М. Курчак. — В неділю, 18 лютого 1979 року, відбулися Загальні Річні Збори Відділу УККА Повіту Нассав, Н. Й. Зборами проводила президія в складі: голова Мирон Мицьо, заст. В. Самійленко і секретар п-і Іванна Солтис.

Обширний звіт про працю Відділу склали члени уступаючої Управи: голова Юрій Солтис, секретар Микола Курчак, фінансовий референт Сергій Небожинський, референт національного податку Іван Пакош. Звіт Контрольної комісії з провірки господарки і праці Відділу зложив її голова Петро Квозко. Після звітів та уділення абсолюторії уступаючій Управі — Збори вибрали нову Управу на 1979 рік в такому складі: інж. Сергій Небожинський — голова, п-і Орися Дацків — перший заступник голови, Богдан Копистянський — другий заступник голови, Микола Курчак — секретар, Богдан Курчак — фінансовий референт, референтура імпрез: Володимир Білий і Ігор Кучмак, референтура УНФонду — Іван Пакош і Ярослав Саранча. Вільні члени: Оксана Дацків, Ілярій Зарицький, Олександер Каліновський і Андрій Якубовський. Контрольна комісія: Юрій Солтис — голова, Я. Копистянський та Петро Квозко — члени.

Листу кандидатів до нової Управи приготовила Номінаційна комісія, що діяла перед і під час Зборів під головуванням п-і Ольги Курчак.

Централю УККА репрезентував на Зборах д-р В. Душник, який в обширній і дуже цікавій доповіді представив присутнім дуже ясно цю колосальну працю УККА, яку Централя при допомозі своїх Відділів виконує для добра української справи.

Совєтська пропаґанда обвинувачує ЗСА за напад Китаю на В'єтнам

Москва. — Совєтська пропаґанда, промовчуючи власні приготування до війни і відплатних акцій, якими Совєтський Союз увесь час погрожує Китайській Народній Республіці, обвинувачує уряд З'єднаних Стейтів Америки за співучасть у китайсько-в'єтнамському конфлікті і перехід кордону китайськими властями. Газета „Ізвестія", орган Верховної Ради СССР, помістила довгий коментар у якому говориться що час китайської атаки проти в'єтнамської республіки, яка відбулася зараз після візити в ЗСА і Японії заступника прем'єр-міністра КНР Тенг Гсіао-пінґа, ставлять ЗСА в дуже незручне політичне становище і роблять їх співвідповідальними за напад. „Ізвестія" твердять, що китайці стали більш аґресивними якраз після того, як Америка формально визнала нових китайських керівників у Пекіні, а тим самим апробувала їхню „авантурницьку" політику на міжнародному відтинку.

„Ті, західні кола, які підписали „свідоцтво довірливості" для Тенґа, — пише совєтська газета, — не зважаючи на їхню об'єктивність, беруть на себе співвідповідальність за можливість виникнення нової війни в Індокитаю".

В неділю, 18-го лютого ц. р., Совєтський Союз категорично вимагав від Китайської Народної Республіки негайного відтягнення усіх військових частин з В'єтнаму і припинення атаки, „заки ще не запізно". Совєтська заява, хоч не було в ній конкретної погрози розвинення військових акцій на 4,000-милевому совєтсько-китайському кордоні не залишає сумніву, що СССР твердо стоятиме на боці Ганою, який, мовляв, знає як треба оборонятись.

В понеділок, 19-го лютого, міністер закордонних справ СССР Андрей Громико заявляв,що „героїчний в'єтнамський нарід не є самітний у боротьбі проти китайських агресорів". На обіді в честь міністра закордонних справ Чехо-Словаччини Богуслава Чновпека, Ґромико вважав за відповідне повторити заяву Політбюра і Ради Міністрів з 18-го лютого і підкреслив, що СССР є готовий дати всяку допомогу в'єтнамському народові.

Інший аспект совєтської реакції на китайсько-в'єтнамський конфлікт з'ясував Віктор Люіз, совєтський журналіст, який співпрацює з англійською газетою „Ди Лондон Івнінґ Нюз" і який, згідно з опінією західніх політичних спостерігачів, стоїть близько до кремлівських верховодів, які використовують його час від часу для висловлення такої опінії, яка може бути невигідною для Політбюра чи уряду. Люіз твердить, що заряджене совєтським міністерством оборони поготівля для всіх армійських частин і резервістів було відкликане. Інформації Люіса дуже часто суперечні, але виглядає, що таке зарядження совєтського міністерства оборони про поготівлю дійсно існувало. Деякі західні дипломати продовжують твердити, що СССР не бажає безпосередньо анґажуватися у китайсько-в'єтнамський конфлікт, а тільки постачатиме військовий виряд для В'єтнаму.

Антиамериканський тон коментаря в „Ізвєстіях" і попередні напади совєтської пропаґанди на політику ЗСА є ще одним доказом неґативної реакції Москви на відновлення дипломатичних зв'язків Вашінґтону з Пекіном.

У цілому Совєтському Союзі проходять тепер мітінги „солідарности" з в'єтнамським народом, а „Правда", орган ЦК КПСС майже кожного дня поміщує листи „читачів" з обвинуваченням Китаю, які однак не виходять поза рамки офіційної совєтської політики.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

ВШАНУЮТЬ БЛАЖЕННІШОГО ПАТРІЯРХА ЙОСИФА КАРДИНАЛА СЛІПОГО

Коговз, Н. Й. (В. С.) — Т-во за Патріярхальний Устрій УКЦеркви, Відділ у Коговзі, Н. Й., відзначить 87-річчя уродин і 40-річчя хіротонії Патріярха Йосифа в неділю, 4-го березня 1979 року. Торжественну Службу Божу, в намірені Блаженнішого Патріярха, відправить о. Петро Стецюк, гість з Риму, о год. 10-ій ранку в церкві свв. Петра і Павла в Коговзі, Н. Й.

По полудні, о год. 4-ій, в приміщенні парафіяльної школи, відбудеться Святочна Академія в честь Їх Блаженства. Головну промову виголосить о. Петро Стецюк по-українськи, а о. Теодор Гуманицький промовлятиме по-англійськи. Виступить місцевий хор при церкві свв. Петра і Павла, під орудою сестри Лаври ЧСВВ, директорки місцевої парафіяльної школи. Візьмуть також участь: о. митрат В. Андрушків, місцевий парох, п-і Уляна Омецінська, учителька місцевої школи, та учні місцевої парафіяльної школи, під зарядом сестер ЧСВВ.

У НЮ ЙОРКУ ВІДБУДЕТЬСЯ ВИСТАВКА КАРТИН

Ню Йорк, Н. Й. — Стараннями Українського Музею у Стемфорді, у неділю, 4-го березня ц. р., о год. 1-ій по полудні, тут у залі Українського Спортового Клюбу, відбудеться відкриття виставки картин лемківських старовинних церков і краєвидів, — акварелі, олії та графіка, що їх виконали такі видатні українські мистці, як: Лев Ґец, Тирс Венгринович та Ю. Гюбнер. Графічні праці передали зі своєї збірки д-р Мирослав і Вікторія Клюфаси.

Виставка буде відкрита: в неділю, 4-го березня ц. р. від 1-ої до 8-ої год.; а також у суботу, 10-го та в неділю, 11-го березня ц. р.

ВЕЧІР З НАГОДИ ПОЯВИ КНИЖКИ Ю. ШЕВЕЛЬОВА

Ню Йорк, Н.Й. — Стараннями В-ва „Сучасність" у суботу, 10-го березня ц.р., о год. 7-ій вечора, тут в Українському Інституті Америки, 2 Схід 79-та вулиця, відбудеться Вечір-зустріч із Юрієм Шевельовим з нагоди появи його книжки „Друга черга". У програмі: „Жива рецензія" — проф. І. Фізера та слово автора. Після програми товариська розмова за перекускою.

ВІДБУДЕТЬСЯ АКАДЕМІЯ ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ ДЕРЖАВНОСТИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

Ню Йорк, Н.Й. (Під. Ком.). — Карпатський Союз під протекторам Комітету Об'єднаних Українсько-Американських Організацій Ню Йорку, для відзначення 40-річчя Державности Карпатської України, проголошення Акту її Державности 15-го березня 1939 року, влаштовує у неділю, 4-го березня ц.р., о год. 4-ій по пол., тут у великій залі Українського Народного Дому, 140 2-га евеню, святочну Академію.

Святочну доповідь виголосить о. д-р Богдан Волошин, колишній політв'язень мадярських концтаборів. У мистецькій частині програми Академії виступатимуть Лариса Магун Гурин, Степан Шкафаровський та Ольга Рудик. До Підготовчого комітету цієї Академії належать інж. Юрко Костюк — організаційний референт та інж. Михайло Шпонтак — секретар Карпатського Союзу.

ЖУРНАЛІСТ ПЕТРО ЯМНЯК ПРИЙНЯВ ЧЕРНЕЦТВО

Детройт, Міч. (ОБ). — Тут минулої суботи, 17-го лютого ц.р., журналіст Петро Ямняк прийняв чернечий стан, прибравши ім'я Павла. Чин постригу довершив Владика Петро, єпископ Січеславський у катедрі УАПЦ (Соборноправної) св. Апостола Андрія Первозванного в присутності духовенства і мирян, зокрема товаришів П. Ямняка з Перемиської гімназії, та родини.

У цей же день після Служби Божої, новопостриженого монаха Павла висвячено у сан ієродиякона, а в неділю, 18-го лютого — в сан ієромонаха при великому здвизі вірних. Урочистість закінчилася спільною трапезою з багатьома усними і писемними привітаннями. Нововисвячений ієромонах Павло студіював теологію в Папській семінарії в Дубні на Волині та закінчив православний теологічний факультет Варшавського університету з титулом маґістра. Своє служіння в УАПЦеркві ієромонах Павло виконуватиме у Північній Америці до часу дальших призначень.